

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

CHKO JUN 21 1968

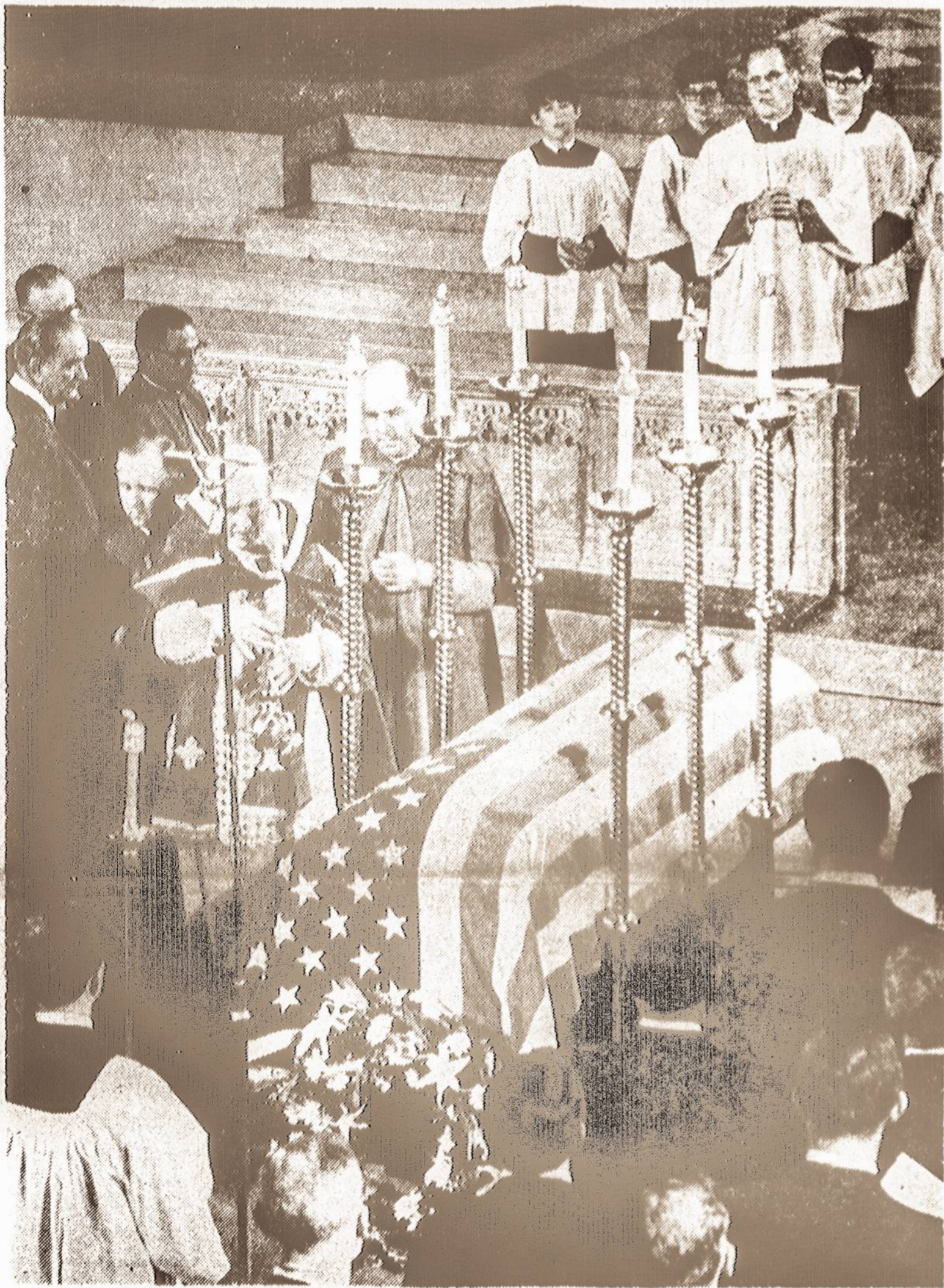
82 M. 10 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1968 m. BIRŽELIO (JUNE) 7 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Senatorius Robert F. Kennedy karstas šv. Patriko katedroje New Yorke.

Dar viena Amerikos tragedija

JONAS VALAITIS

Amerika vėl gėdulo ženkle, ši kartą liūdėdama tragišką senatoriaus Robert F. Kennedy mirtį.

Milijonai televizijos žiūrovų matė sen. Kennedy ir jo žmoną Ethel triumfuojant, laimėjus Kalifornijos pirminius rinkimus į JAV Prezidentus, matė ir tą siaubingą momentą, kai jis Los Angeles Ambassador viešbučio koridoriuje sužeistas gulėjo ant grindų.

Amerika vėl tapo pritrenkta, dar neatsipeikėjusi nuo prezidento Kennedy tragiškos mirties ir neseniai zuvusio Martin Luther King.

PIRMOJI PAGALBA

Senatoriui Robert F. Kennedy pirmąją pagalbą suteikė lietuvis gydytojas dr. Baziliauskas. Ji matėme televizijos ekrane, bet mažai kas ta-

Dr. V. Baziliauskas

da žinojo, jog jis lietuvių kilmės.

Dr. Baziliausko ipareigojimas buvo nepaprastai sunkus, ypač kai ant kelių atsiklaupti susijaudinusi žmona tie-

slog reikalavo jos vyro neliesti. Užtikrino, kad sen. Kennedy širdis dar plaka, Ethel apsiraminė ir su kritiškai sužeistu vyru kartu vyko į ligoninę.

Žudiko kulka įstrigo sen. Kennedy smegenyse, 6 chirurgai jį operavo, bet mažai vilčių teikė, kad Robert Kennedy pasveiks. Po 25 agonijos valandų, neatgavęs sąmonės, Robert F. Kennedy mirė birželio 6 d. rytą, 1:44 val. Jis buvo 42 m. amžiaus, pačiame savo pajėgume.

REAKCIJOS

Liūdesys ir pasipiktinimas apgaubė Ameriką ir visą pasaulį.

"Kurlik mes einame, kas darosi su Amerika?", kiekvienas sąmoningas amerikietis klausė.

Prezidentas Johnson ir kiti valdžios pareigūnai reikalau-

Tęsiama 7 psl.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Pagaliau, iš Olandijos (nes ten spausdintas) su-
laukiau stambiojo prof. Marijos Gimbutienės anglų
kalba veikalo Bronze Age Cultures in Central and
Eastern Europe. Baigtas rašyti 1963 metais, iš-
leistas dviejų-trijų amerikiečių mokslo fondų lėšo-
mis 1965 metais. 861 pusl. turinio, 115 puslapių
paveikslų, neskaitant kitų 462 paveikslų ir žemėlapių,
prikaišiotų turinio puslapiuose. Kaina \$40.

Tai didelė knyga ir stambus archeologijos-
pristorės mokslo darbas, skirtas ne tiek eiliniam
skaitytojui, kiek mokslo žmonėms-akademikams,
Europos pristorės tyrėjams. Lietuviams įdo-
miausia šeštoji pastraipa: Baltic Culture in the
Southeastern Baltic Area, Eastern Poland, North-
ern Volynia, Byelo-Russia, and Western Great
Russia (pusl. 389-443). Kalbama apie dviejų
tūkstančių metų prieš Kristaus gimimą laikotarpį,
kurio metu, tarp kitko, prie Baltijos jūros pris-
spaudė baltų prosenoliai, gyvenę tarp Volgos
("Ilgosios" upės) ir Vyslios.

****

Prof. Gimbutienės pažiūras kitukart plačiau ap-
žvelgsime.

Tęsiama 4 psl.

Nuliūdusi našlė su vyriausiuoju sūnumi.

Lietuvos menininkai Montrealyje

Penktadienį, birželio 28 d. 8 val. vak., Plateau salėje, Lafontaine parke, Montrealyje, Kanadoje, įvyks Lietuvos menininkų koncertas. Programoje Vilniaus Filharmonijos kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondecko, Lietuvos konservatorijos liaudies instrumentų orkestras "Sutartinė", vadovaujamas Pr. Tamošaičio ir Vilniaus Operos ir baletu solistas Edvardas Kaniava.

Į koncertą bilietas \$3.00, moksleiviams \$1.50. Koncertą ruošia DLK Vytauto Klubas, kur iš anksto galima gauti bilietus, arba telefonuojant 522-2353. Bilietus taip pat platina P. Adomonio apdraudus istaiga, 3907 A Rosemont Blvd., Montreal, telefonas 722-3545.

Lietuvos menininkai Montrealyje atplaukia laivu "Puškin" birželio 28 rytą. Menininkai koncertuoja laive ir sustojimo vietose: Helsinkyje, Londone, Bremerhavene.

Grupėje yra 40 asmenų. Su menininkais drauge atvyksta Kultūros ministro pavaduoto-

jas V. Jakelaitis, rašytojas J. Macevičius, kultūros darbuotojas J. Bielinis ir kiti.

Į šį koncertą vyks nemažai Amerikos lietuvių. Vienybę atstovaus mūsų redaktorius Chicaگوje Edvardas Šulaitis ir kiti.

Menininkai ir svečiai iš Lietuvos Montrealyje viešės tik porą dienų. Kita Lietuvos menininkų grupė žada atvykti rugsėjo mėn. ir pabūvoti kiek ilgiau. Ta proga gal bus galimybės lankytis ir kitose klonijose.

Juozas Mikuckis Lietuvoje

Š. m. gegužės pradžioje į Lietuvą laivu Puškin išplaukė poetas Juozas Mikuckis ir apsigyvens pas sunų Kaune. Mikuckis, atrodo, į Ameriką nebegrįž. Telefoniniame pasikalbėjime su Vienybė keletą mėnesių prieš kelionę, jis pareiškė, kad likusius gyvenimo metus norėtų praleisti gimtoje tėvynėje.

Juozą Mikuckį ir jo šeimą žmoną, podukrą ir anukę, iš tremties Vokietijoje sponzoravo Vienybė. Atvykęs Amerikon maždaug prieš 20 metų apsigyveno Baltimorėje.

1967 m. lankėsi Lietuvoje, kur buvo labai maloniai sutiktas savo senų draugų o dabar, po žmonos mirties, nutarė pastoviai apsigyventi Lietuvoje.

Čia perspausdiname vieną jo laišką neseniai tilpusi, Gimtajame krašte:

"Savo tėvynę Lietuvą seniai rengiausi aplankyti, net dviejų vizų skirtas laikas pasibaigė. Tėvynės ir ten savo artimųjų, sūnaus, dukros ir vaikaičių, jau seniai nebuvau matęs. Trečiąją vizą gavęs, galutinai nutariau ją pasinaudoti ir praėjusią vasarą iš-

skristi Lietuvon. Bet skristi Lietuvon nebuvo taip papras-ta, nors mano žygis pamatyti vaikus atrodė visai nekaltas. Tik pasklidus gandui, kad ruošiuosi Lietuvon, tuoj suskambėjo mano buto telefonas, pasipylė protestų ir necenzūrinių žodžių. Ir visa tai vien todėl, kad ruošiausi apsilankyti tėvynėje. Įsivaizduojate?

Svetimybę nemėgstu, bet šį kartą tariau Julijaus Cezario žodžiais: Alea jacta est! Burtai mesti!

Keliaujant į Lietuvą, nieko ypatingo neįvyko. Man skridimas lėktuvu priminė slinkimą rogutėmis sniegu. Tik trūko varpelių. Pagaliau lėktuvas nusileido Leningrade. Šlame mieste buvau, kada jis vadinosi Peterburgu, vėliau Petrogradu, o dabar jis jau Leningradas. Apsistojau naujame gražiame viešbutyje "Rosija". Čionai žmonės mandagūs, durininkai uniformuoti. O jau viešbučio raštinės-registracijos moterų gražumėlis!

Reikėjo kiek palaukti, kol man bus skirtas nakvynės kambarys ir kitai dienai vie-

ta lektuve į Vilnių. Kiek palūkėjęs, priėjau prie vienos, kuri man atrodė lyg "bosas" ir rusiškai jai tariau porą žodžių iš populiarios dainelės: "Daj žė nagladetsia, radosti, na tebia!" (Leisk atsiziūrėti, džiaugsme, į tave!).

Mano gražuolė nustebusi paėmė telefono ragelį, paskambino į kelias vietas ir man pasakė: "Čionai galite pailsėti ir pernaktoti, o ryt bus vieta lėktuve. Linkiu jums laimingos kelionės!"

Kitos dienos rytą iš Leningrado pakilęs lėktuvu, pradėjau dairytis į savo bendra-keleivius. Pastebėjau, kad keli, išsiėmę iš apsiaustų laikraščius, skaito. Nustebau, kad tie laikraščiai buvo lietuviški. Vadinaisi, iš Leningrado skridami, lietuviai rado kur įsigyti ir nusipirko lietuviškos spaudos. Tai čionai lietuvių didesnė ir stipresnė, negu įvairiuose pasaulio kontinentuose.

Salia manęs sėdęs jaunuolis taip pat skaito lietuvišką laikraštį. Aš pirmas prakalbinau kaimyną. Pasirodo, — jis studijuoja Kaune, Politechnikos institute. Pasisakau jam savo pavardę ir kad jau daugel metų nesu matęs savo tėvynės Lietuvos, savo sūnaus bei dukros. Kaimynas, išgirdęs mano pavardę, pradeda atsiminti, kad ji jam nesvetima ir kad vienas Mikuckis dėsto Politechnikos institute. Tik suabejojęs, ar aš, tiek metų praėjus, savo sūnų pažinsiu, sako man: "Jei tas pats, tai aš pažinsiu ir jums parodysiu". Taip ir atsitiko. Lėktuvui Vilniuje nusileidus ir iš jo išlipant, mano kaimynas taria: "Aš jūsų sūnų jau matau — jis stovi štai ten, o dabar eina mūsų link".

Tiesiogiai spėjo mano kaimynas: aš sūnaus būčiau nepažinęs.

Mane Vilniaus aerouoste sutiko sūnus, marti ir dukra su gėlėmis. Susitikimą teko išgyventi ir iki ašarų jaudintis. Čia pat sūnus pavaišino gerais pusryčiais. Jų metu sutarėme, kad aš pasiliksiu porai dienų Vilniuje, pailsėsiu, pasimatysiu Vilniuje su čia gyvenančiais draugais, o paskui vyksiu ilgesniam laikui pas sūnų. Su sūnumi, jo automobiliumi, pavažinėsiu daug metų nevažinėtais keliais. Pamatysiu gimtąjį kaimą, miestelius ir miestus, per Zemaitiją iki Palangos ir panemuniškas grįžtu į Kauną. Paskui į Vilnių — atostogų baigti."

JUOZAS MIKUCKIS

* "Vaizdo" spaustuvė Vilniuje pradėjo spausdinti II enciklopedijos tomą, kuriame telpa 6,000 straipsnių.

SAULIUS SONDECKAS, Vilniaus Filharmonijos kamerinio orkestro pagarsėjęs dirigentas, kuris birželio 28 d. su savo kolektyvu laivu "Pushkin" atplaukia į Montrealy koncertams. Vilniaus kamerinis orkestras įsteigtas prieš aštuoneris metus ir per trumpą laiką spėjo išvystyti meistriškumą. Orkestro repertuaras labai didelis — atlieka praeities kompozitorių kūrinius ir naująją šių laikų kūrybą. S. Sondeckas, apie 40 m. amžiaus, Lietuvoje yra pasizymėjęs, kaip pedagogas ir dirigentas, savo darbštu mu ir energija. Jo tėvas — J. Sonda is tremties Vokietijoje atvyko į Ameriką ir apsigyveno S. Boston, Mass. Reda-guoja socialistų savaitraštį, Keleivį.

8 PAGRINDAI, KODĖL PODAROGIFTS, INC. PRITRAUKIA TUKSTANČIUS MŪSŲ KLIJENTŲ, KURIE SIUNČIA DOVANAS Į LIETUVĄ IR USSR

1. Jie nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vnešosyltorg'o

DOLERIŲ KRAUTUVĖSE

6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų audeklų, drabužių ir avalynės, tinkančius jų skoniiui ir pritaikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ-KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke!

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)
220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N.Y. 10003

Tel. 212-228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, New York, N.Y. 10036

Tel.: 212 CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

1776 Broadway, New York, N.Y. 10019

Tel.: 212 581-6590 801-7729

arba į bet kurį jų skyrių

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UZKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut St.
Philadelphia

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Balzeko muziejus

Lietuvos spaudoje

Balzeko liet. kultūros muziejus yra plačiai žinomas ne tik amerikiečių tarpe, bet ir randa dėmesio Lietuvos spaudoje. Neseniai apie šiam muziejui vykstančias meno parodas plačiai rašė „Literatūros ir Meno savaitraštis“, o Kultūros Barų 1968 m. Nr. 4 irgi įsidėjo nemažą informaciją.

Kultūros Barai rašo taip:
Stanley P. Balzekas — stambus automobilų prekybininkas, lietuviško muziejaus organizatorius Chicagoje. Praeitą vasarą jis viešėjo Lietuvoje, kur rinko medžiagą muziejaus ekspozicijai. Neseniai St. Balzekas atsiuntė laišką, kuriuo dėkoja Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetui už atsiųstas knygas. Tarybų Lietuvos leidinius jis eksponavo savo muziejuje. Laiške rašo: „Pas mus kasdieną ateina nuo šimto iki trijų šimtų žmonių, tai jiems žingaidu skaityti Lietuvos literatūrą ir istoriją. Daug amerikony yra negirdėję apie Lietuvą. Jiems yra labai įdomu. Tamstos darot dideli darbą Lietuvoj visuose sluoksniuose ne tik literatūroje, bet ir industrijoje. Man labai patiko, kai lankiausi Lietuvoj“.

Gegužės mėn. pradžioje šiame muziejuje buvo atidaryta nauja meno paroda. Tai Marijos aukšt. mokyklos mokinių darbai. Čia savo kūrinėlius išstatė kelios dešimtys merginų, daugumoje lietuvių. Kai kurių jų darbai yra patekę į visos Amerikos mokinių parodas.

Mokslo metai vėl baigėsi

Chicago lietuviškosios mokyklos, kurios čia vadinamos lituanistikos mokyklomis, baigė dar vienus mokslo metus. Šios vargo mokyklos, kurių dauguma tik šeštadieniais po kelias valandas vaikus moko lietuvių kalbos, istorijos, geografijos, pažengę žingsni į priekį.

Chicago aukšt. lit. mokykla šiemet išleido 60 abiturientų, kurie, žinoma, savo žiniomis neprilygsta Lietuvos mokyklų pirmųjų klasių mokiniams. Išleistuvių aktas įvyko birželio 2. Jaunimo Centre.

Cicero aukšt. lit. mokykla mokslo metus baigė birželio 1 šv. Antano parap. salėje. Ją šiemet baigė 11 mokinių, kurių vienas — Rolandas Kaunas mirė kelias savaites prieš baigimo iškilmes. Jo diplomas buvo įteiktas mirusiojo tėvui — dr. V. F. Kaunui.

Šią mokyklą lankė 51 mokinys. Jos direktoriumi buvo dr. kun. A. Juška.

Su aukštesniąja mokykla mokslo metus kartu baigė ir pradinė mokykla, kuriai jau 18 metų vadovauja J. Kreivėnas. Ši mokykla praėjusiais metais turėjo 120 mokinių. Mokykla veikia šv. Antano pradžios mokykloje ir pamokas (po pusę valandos kasdien) turi reguliarių pamokų metu.

Mokyklos vedėjas J. Kreivėnas pasiūlydavo, jog ši mokykla yra tik viena iš trijų visoje Amerikoje, turinti tokias geras sąlygas veikimui. Parapijos klebonas kun. J. Stankevičius, kalbėdamas iškilmėse pažymėjo, jog lietuvių kalbos mokymas lietuviškoje parapijoje yra pareiga. Keista, jog dauguma lietuviškųjų parapijų klebonų tokios pareigos, atrodo, nesupranta.

Chicago apygardos lituanistikos mokyklos gegužės 30 d. turėjo pavasarinę vaikų šventę — mokinių pasirodymą Bučo darže, Willow Springs. Čia susirinko apie 300 vaikų. Jie dainavo ir šoko tautinius šokius. Vaikų chorams pasikeisdami dirigavo: J. Bertulis, P. Turūta ir J. Kreivėnas. Mokinių programoje dalyvavo ne tik iš pačios Chicago, jų buvo net iš Grand Rapids, Mich. ir Gary, Ind.

Šį kartą programos nevargino kalbėtojai. Buvo galima susikoncentruoti pačiai vaikų meninei programai, kuri pasisekė gerai. Šioje srityje nužengtas gražus žingsnis į priekį. Reikia tikėtis, jog ir kituose rengimuose kalbėtojai neužims pagrindinės programos dalies. (es.)

● INŽ. B. NAINYS, LB JAV pirmininkas dalyvavo latvių rezolucijoms remti komiteto pirmininko Voldemars Korsto namuose, kur turėjo progos pasitarti su Latvių S-gos pirmininku, Maryland universiteto profesorium dr. F. Lejins ir kitais latvių veikėjais.

● PRANAS ŠIMUTIS baigė Illinois universitetą bakalauro laipsniu ir išvyko į karo aviacijos stovyklą, šešių savaičių lavybai.

Kun. dr. Antanas Juška įteikia Cicero Aukšt. Lit. Mokyklos abiturientei R. Lotozaitei šios mokyklos baigimo atestatą per iškilmes šv. Antano parap. salėje birželio 1 d. Šalia stovi šv. Antano parapijos klebonas kun. Stankevičius.

Tolius Šlutas, kuris vadovauja Chicago lietuvių televizijos programai, įžengusiais į trėčiuosius gyvavimo metus, filmuoja lietuvių mokinių pasirodymą gegužės 30 d. Bučo darže prie Chicago. E. Sulaicio nuotrauka

JUOZAS KREIVĖNAS iš Cicero diriguoja vyresniųjų mokinių chorą Chicago apyg. lituanistikos mokyklų pavasarinėje šventėje gegužės 30 d. Bučo darže.

E. Sulaicio nuotrauka

JUOZO BANDŽIUKO Baras ir Restoranas

Čia vaišinsitės ir vaišins ne tik Amerikos veiksiais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

HAVEN REALTY

INSURANCE TRAVEL AGENCY - MUTUAL FUNDS
Perkant — Parduodant Namus ar Išnuomojant Butus
Apraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu,
pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir
įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Jonas J. Paukštas in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

Atkelta iš 1 psl.

Gimbutienė kalba apie tokį Europos kultūros laikotarpį, kuris vadinamas Žalvario amžiais. Sako: "The European Bronze Age was a rather tumultuous period not much less stormy than the following Iron Age, with its further Scythian, Celtic, and Germanic migrations. The period examined in this book lies between two great westward expansions of the inhabitants of the steppe: the Kurgan people, whom I consider Proto-Indo-Europeans, in the last quarter of the third millennium B. C., and the Scythians at the end of the eighth century B. C."

Lietuviškai vardas Scythians, rodos, atitiktų "škudai, skliutai". Jų viešpatavimo metu Ukrainos stepių baltų prosenoliai jau buvo priėję Baltijos jūrą į šiaurę nuo Vyslos.

****

Be metalo (vario ir skardos) tie amžiai pasižymėjo gintaro prekyba. Šis gintaras buvo gaunamas Danijos ir senovės Prūsijos pajūryje. Ar dėl to susidarė ypatingas pirklių sluoksnis baltų prosenolių visuomenėje, mūsų mokslo žmonių dar neištirta. Greičiausia, pas juos atvykdavo pirkliakeliautojai iš kitur, kaip iki nesenų laikų po Lietuvą vaikštinėdavo vengrai "kanivolai".

****

Iki šiol joks mūsų akademikas spaudai nepateikė veikalo recenzijos. Neteko prieiti ir prie kitataučių recenzijų, kurių be abejo, mokslo žurnaluose jau buvo ir dar bus. Mažos tautos sūnui, lietuviui, prof. Gimbutienės stambų mokslo veikalą vartant, neišvengiamai spraudžiasi klausimas, kuria kalba prasisiekusiems mūsų mokslo žmonėms naudingiausia rašyti: sava, lietuvių, (kas būtų tėvynės mylėtojiškai), ar platesne, labiau tarptautiškai vartojama, kalba (anglų prancūzų, vokiečių rusų)? Šis klausimas, be abejo, ypač kyla Lietuvos akademikuose, kurių susidaro jau vis gausesnis būrys. Lietuviuose, be to, būtų sunku gauti finansinės paramos tokiems veikalams leisti. Ypač užsienio lietuviuose tai nepakeliamas našta. Geras pavyzdys. Artistas Pilka jau seniai turi parašytą stambią ir gyvą mūsų teatro istoriją, dr. K. Jurgėla taip pat neranda leidėjo savo stambiam veikalui apie 1863 metų sukilimą. Beje, jis turi išleidęs anglų kalba ir Lietuvos istoriją, bet mes mieliau pakartojome išleisti pasenusią kitataučių Noremo veikalo laidą, negu savo "seno" Amerikos lietuvių, rūpestingai atliktą originalų darbą.

****

Dienraščio Draugo leidėjai, tėvai marijonai surošė gražų išlydėjimą daugiau 40 metų redaktoriui išbuvusiam Leonardui Šimučiui, kuris išeina į pensiją ir į 24 asmenų-vaikų ir vaikų grupę.

Kun. V. Bagdanavičius sakė tiesą, pareikšdamas, kad visu savo gyvenimu ir veikla šimutis buvęs "principo žmogus", ypač žemaitiškai tvirtas, pasak konsulo Daudžvardžio, "tautai, valstybei, tikybai." Tiesa, tačiau, ir ta, kad šis tvirtumas per 40 metų nepasižymėjo drąsia iniciatyva ar naujomis mintimis. Svarbiausia jubilianto rūpestis, rodos, būdavo, amerikietiška tariant, "not to rock the boat."

Net Vatikane pajusta, kad žmonijos gyvenimas nestovi vietoje ir katalikų Bažnyčios vyriausybė neturi pareigos rūpintis, kad audros Petro laivo nesuptų.

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Pokalbis vienoje redakcijoje

Į kabinetą pas vyresnį įeina grupė nevyresnių.

-- Pone vyresni, mes nevyresni matome administratorių įtėvynę besirengianti.

-- Gerai, kad matote. Palaiminti, kur nemato ir tiki.

-- Taip tai taip... Bet... aš sukūriau naują labai gražų laišką "iš Lietuvos", kur žmonės nepagėdauja lankytojų iš Vakarų, -- nedrąsiai pasigirsta vienas iš nevyresnių. Balsas primena Šoliūną.

-- Šiaudai! Dabar reikia laiško iš Lietuvos, kur žmonės šauktųsi administratoriaus iš Chicagos. Kitokius laiškus reikia deginti taip, kaip Draugą su Šoliūno straipsniais.

-- Baisiau už mirtį! -- pasipurtė moterų skyriaus redaktorė.

-- Poniute, apie mirtį tinka tik sportininkų atveju. Administratorius nėra sportininkas. Nesijaudink, kai nereikia.

Ir tarė vyresnis nevyresniems:

-- Geriau eikit kiekvienas prie savo darbo!

O nevyresni ką gi veiks, -- eina prie darbo:

-- Pirmyn, vergai... (ir t. t.)

Tiesą sakant, koki jie vergai, jie tik pavarkymų vykdytojai.

Per sceną eina administratorius su sunkiais čemodanais. Iš kampe stovinčio radijo pasigirsta vyriausio ganytojo balsas (iš Antano Rudžio stoties):

-- Kas dar galite manim tikėti, patikėkite, kad aš čia nieko nežinau! Pax vobis!

Su palengvėjusia širdimi ganytoju atsako rysiškai:

-- Pax nobis!

Į LIETUVĄ IŠVYKO KUN. SPURGIS

Neseniai Lietuvos aplankyti išvažiavo čikagiškio Draugo administratorius kunigas marijonas Spurgis. Pirm jo išvyko barzdo-

čius salezietis kun. Sabaliauskas. Sako, kad tarp Lietuvą lankančių išeivių kunigų Spurgis iš eilės jau vienuoliktas, o katalikiško dienraščio administratorius pirmasis.

Lietuvoje lankymasis nereikškia, kad kunigai ar Spurgis Lietuvą parduos ar išvaduos. Nereikškia, kad Spurgis su kitais kunigais susižavės komunizmu. Tos kelionės iš viso labai nereikšmingos. Jei kur ir reikšmingos, tai tik poveikiu į nesiryžtančius prisipažinti ligšiolinę liniją Lietuvos atvilgiu buvus klaidinga. Iš čia išeina, kad ir Spurgio ir bendrai lietuvių viešėjimas Lietuvoje turi teigiamos reikšmės. Nuvažiavę Lietuvoje betarpiškai patiria tiek daug, kad jokiais kitokiomis priemonėmis to patyrimo nepakelsi.

Jau kuris laikas jaučiasi Draugo dienraštį nesant visiškai tikrą savo pasirinkto kello gerumu. Čia jau seniai jaučiamas veiksmiško veikimo kritikavimas, tik lengvą rasti ne tik naują kelią, bet ir išeitį iš susidariusios būklės. Ir jei trejeto bosų posėdyje buvo nutarta leisti Spurgiui į Lietuvą vykti, tai yra pagrindo tikėtis, kad ir Draugo puslapiuose bus šio tokio pragedėjimo.

Šioks toks raivymasis dėl Spurgio kelionės išryškina, kad tam tikra veikėjų rūšis (visoki talalai ir t. t.) jaučia, jog jų veikla nieko bendro neturi su lietuvių tautiniais gyvybiniais reikalais, nors ta veikėjų rūšis dar vis tautiškumu tebesidangsto.

Apie ryšius su tėvyne Br. Raila Dirvoje jau pradėjo antrą puslapį straipsnių. Gaila, tiek popieriaus sugadinta, o naudos jokios! Dabar jau apie ryšius reikia ne tiek kalbų, bet pačių ryšių. Railą (ir Kardelį) su jo straipsniais palikę ramybėje (juk jie vis tiek vargiai savo svarstymus baigs šiam šimtmetiui!), reikia dairytis, kaip ir

Tęsiama 7 psl.

Mums rašo

Gerblamoji Vienybė:

Pamilau tave, kaip vienmetę, nuo pat jaunystės metų, atvykęs 1904 m. Amerikon. Tada Tu ir aš buvome 18 m. jaunuoliai. Ir nuo tų metų pažinties sekiau Tavo pasirinktą spaudos kelią lietuvių tautos gyvenimo reikaluose. Kada kiti spaudos broliai pėsdavosi už pasisavintą svetimas ideologijas, Tu, sesutė vienmetė, visada buvai kaip ir taikos teisėja, suderindama prieštaraujančias puses, pati eidama viduriniu tiesiu keliu, rūpindamasi vien tik lietuvių butim. Buvau ir aš paklydęs į kairiąją pusę pradžioje, bet neilgam. Tave pažinęs suradau tiesųjį kelią, kuriuo su Tavim, vienmete sesute, ėjau. Drauge, po ilgų metų kelionės, abu pasenome.

Man, nėra vilties ir galimybės kitą amžių gyventi, bet Tau, vienmete sesute, randasi galimybė, jei manęs paklausytum. Štai kokiū būdu galėtum pratęsti savo amžių: Tau, man, ir visam lietuviškam pasauliui yra žinoma, kad mes turime Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kurios ir aš esu menkutis narys. Šis mano, kaip ir kitų 9,000 paskutiniu laiku balsavusių narių, atsakingo, stipraus, savo reikalams, organo dar neturi. Laikinis organas Pasaulio lietuvių leidžiamas keturis kartus į metus. Mano manymu, neatstoja pilnai tos organizacijos veiklos. Bendruomenei reikalinga turėti stipraus savaitinio organo, jei ši organizacija nori augti ir nariais stiprėti.

Suprasdamas, Vienybės sunkią finansinę padėtį, patariu Jums, Vienybės leidėjai, perleisti lengviausiomis

Z. Jankauskas, Vienybės vienmetis.

sąlygomis Vienybę Bendruomenei, nustatant organo buvusi antgalvi.

Vienybė Lietuvių (Isteigta 1886 m. Tapo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Organu 1968). Tai būtų vienas reikšmingiausių Amerikos lietuvių istorinių aktų.

Savaitiniame organe turėtų būti įvestas anglų kalbos skyrius, čia gimusiems lietuviams.

Už Vienybės pren. 1968 m. čia įdedu \$10.00 kaip buvau pažadėjęs.

Z. JANKAUSKAS

Philadelphia, Pa.

AISTIS ATSISKAITINĖJA

Jonas Aistis savo paskutinių laikų straipsniuose kaip publicistas pasirodė gana šurkštus.

Prieš kiek laiko jis rašė apie niekšybę, į kurią įtraukė ir Vincą Krėvę. Paskui iš S. Narkellūnaitės fotografijų jis sugalvojo Montrealio lietuvių koncerto dalyvių charakterizuoti kaip enkavedistiskus politikus ir pan.

Tuo jo žygiu suabejojusius (J. Kardelį, E. Kardelienę, V. Sirvydą ir kt.) jis irgi piktai ir pašalpiškai per dantį patraukė, ir dar priedo pridėjo: savo neprietelams priglūstinti jis panaudojo plemenišką leksikoną -- ėmė tiesiog plūstis kaip šiaučius.

Ir dar daugiau: savo straipsniuose jis pradėjo rūščiai atsiskaitinėti ne tik su tais, kurie ką nors kada prieš jį parašė, bet ir su tais, kurie jam privačiai ką nors nevisai maloniai arba juokomis pasakė: jis ir tiems purkštadamas kailį išvandojo. Vadinas: nedirškite niekas prieš mane blogai nei rašyti, nei sakyti -- man tie jūsų rašymai ar sakymai vistiek kaip šuniuko lojimas.

Aš daugiau jaučiu kaip kiti, ir jau dabar galiu pasakyti, kas bus ateity (kada, tikrai negaliu pranešti): komunistiškas rusų režimas tikrai sugrius. Taigi, beware! Bet juokai juokais, o teisybė proplysi kyši: ponas Aistis, berodydamas savo didelį susirūpinimą Lietuvių ir Lietuvių ateitimi ir nuo šios sekundės nurodydamas kovos kelius, jis ilgomis savo tiradomis, graudingomis ir pašalpiškomis, visur žliauriai iškisė ir savo grubų asmeniškumą ir kažkokiu apmaudavimu visokiems niekadėjams, kurie jam nepakeliu, t. y. kurie gadina jo liguistotos didybės nuotaiką. Kam iš to kokia nauda, Aisti?

J. KUOSA

* Lietuvoje geg. 8 d. gyvenotojų buvo 3 mil. 64,000. Miestuose 1,4 mil., kaimuose 1,6 mil. Perna gyventojų padaugėjo 38,000. Vien Vilniuje paaugo 12,000. Dabar Lietuvos sostinėje 329,000 gyv., Kaune 292,000.

NAFTOS FONTANAI LIETUVOJE

PRAMONINĖ NAFTA
SURASTA PRIE GARGŽDŲ

Iš Lietuvos gavome žinių, kad pirmieji naftos fontanai ištryško Baltijos jūros pakranteje: vienas Lietuvoje, kitas -- Karaliaučiaus -- Kaliningrado srityje. Tą žinią pranešė Geologijos ir gelmių apsaugos valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos viršininkas Vladas Mikalauskas:

-- Lietuvos geologai seniai svajojo savo teritorijoje surasti naftą. paieškos praktiškai pradėtos 1959 metais. Pradžioje darbai buvo atliekami centrinėje ir vakarinėje dalyse. Pastaraisiais metais pagrindinis dėmesys sutelktas į vakarų Lietuvą.

Techninė žvalgyba nustatė, kad -- Gargždų ir Plungės apylinkėse -- yra vadinamosios teigiamos struktūros. Lietuvos geologų nuomone, jos buvo perspektyvios naftai surasti.

Jau išgręžus Gargždų plote pirmąjį 2,000 metrų gręžinį Šiubarių vietovėje, ši geologų prielaida pasitvirtino. 1967 m. iš gręžinio buvo gauta pirmoji lietuviška nafta. Be šio, buvo išgręžti dar penki gręžiniai. Juose visuose irgi aptikta nafta arba jos pėdsakai. Tačiau pramoninio naftos kiekio vis nepavykdavo išgauti. Ir štai, išgręžus septintąjį gręžinį, naktį iš gegužės 31 d. į birželio 1 pagaliau ištryško jau pramoninės naftos fontanas. Kiekvieną parą šis fontanas išmeta 45 -- 50 kubų naftos.

Tuo pačiu metu panašiose uolienose nafta buvo surasta ir Karaliaučiaus-Kaliningrado srityje, tik šiek tiek giliau. Tai patvirtina, kad pietų Pabaltijo vakarinėje dalyje yra tikrai susikaupusi pramoninė nafta. Kiek ji išplitusi? Dabar atsakyti į šį klausimą sunku. Geologai turi atlikti kruopščią žvalgybą, nustatyti naftos atsargas.

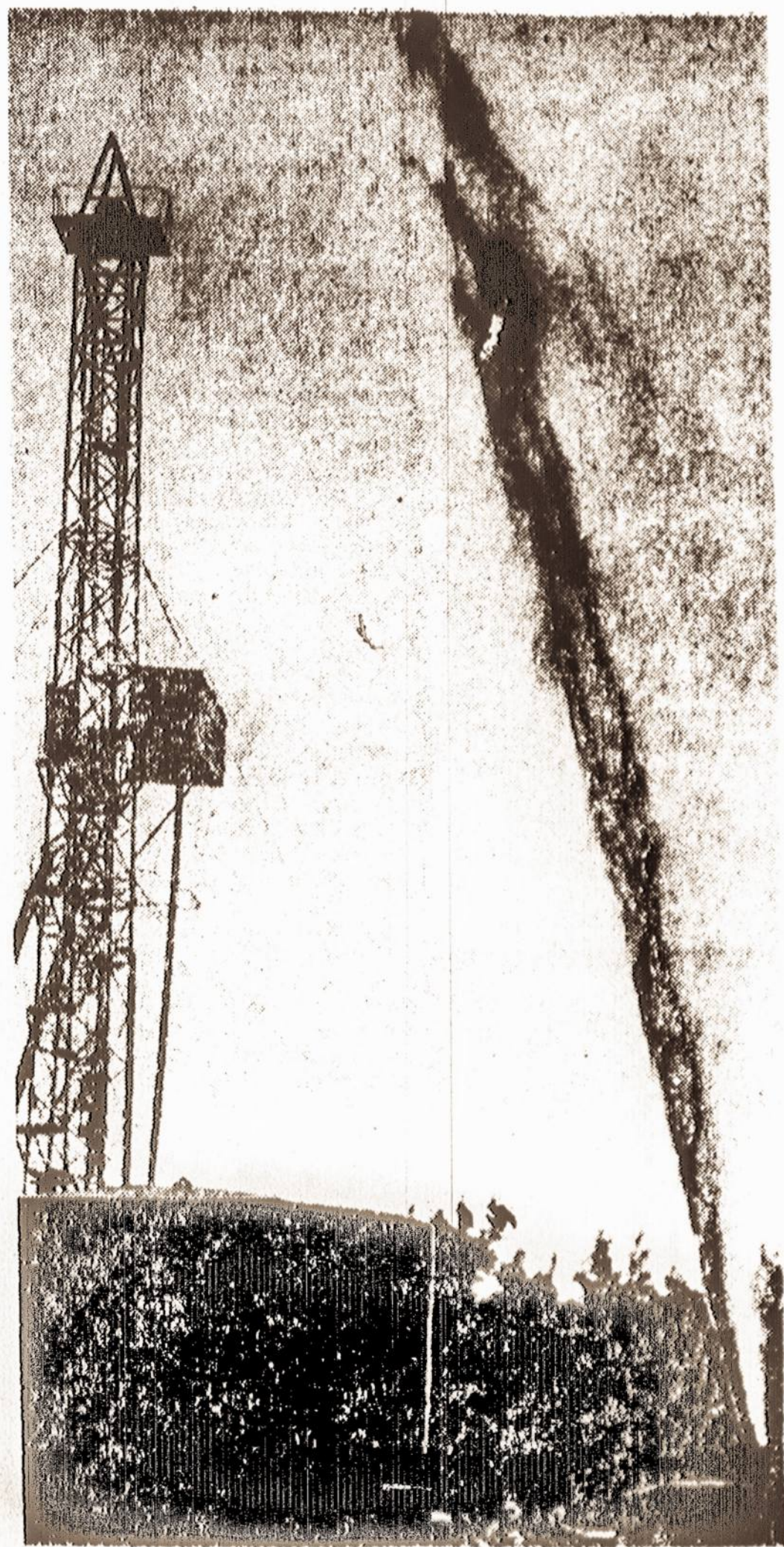
Lietuvos geologų laukia daug darbų. Numatoma didinti gręžimo ir kitus darbus, susijusius su naftos paieškoms ne tik šiuose plotuose, bet ir visoje vakarinėje Lietuvos dalyje.

"Tiesos reporteris Vytautas Miniotas sako, kad gelmių turtų ieškotojai dabar kalbėsni. Prie Gargždų gręžinio Nr. 7 jie sutiko Geologijos ir gelmių apsaugos valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos vyriausiąjį inžinierių Adolfą Valą, kuris jiems perskaitė trumpą paskaitėlę apie tai, kaip Lietuvoje buvo ieškoma naftos.

Dabarties geologai paneigė vyravusią nuomonę, kad Lietuvos gėlmės iškasenomis neturtingos ir be žvyro, kalkakmenų, durpių, daugiau nėra ko tikėtis.

1955 metais Lietuvos geologai pateikė perspektyvinį planą, kuriame įrašė ir tokį punktą -- 1968 metais išgauti pramoninę naftą.

Iš kur toks numatymas, pasitikėjimas savimi? Geologai planus grindė mokslu. Lietuvos teritoriją jie suskirstė į dvi dalis. Rytai iš karto atkrito. Naftos žygį geologai pradėjo nuo Kybar-

Tokia galinga čiurkšle prasiveržė nafta Gargžduose. Dabar ši stipri fontano srovė nukreipiana į cisternas.

tų. Kodėl? Adolfas Valas aiškino:

-- Tada mes turėjome grąžtus, kuriais galima gręžti tik iki 1,200 metrų. Jie teigė, kad ties Kybartais jau tokiam gylėje galima užtikti naftingus sluoksnius. Šie spėjimai pasitvirtino -- 1961 metais netoli Kybartų užtikome pirmąjį naftingą horizontą. Tiesa, pramoninės naftos nesuradome. Tuo metu stokojo duomenų, nebuvo atlikti seisminiai darbai. Be to, trūko ir galingesnių grąžtų, kurie pasiektų dviejų -- trijų kilometrų gylį. Tačiau išvada buvo tokia -- pramoninės naftos reikia ieškoti Žemaitijoje. Kur kas giliau.

Geologai pradėjo žymėti senąją žemaičių žemę metaliniais bokštais, įrašė juos į Taurages, Kelmės, Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų kalnelius, klonius, atkeliavo iki žaviosios Minijos krantų. Žygyje už Lietuvos naftą dalyvavo apie penkis šimtus gelmių žvalgų. Tai daugiausia profesorius Dalinkevičius auklėtiniai.

Gargždų gręžinys Nr. 1 Planuojama gręžti iki 2200 metrų (apie 6.6000 pėdų). Prieš dvejus metus čia 1969 metrų (apie 2,107 pd.) gylėje pasirodė nafta. Savibėgiu pakilo į žemės paviršių kone trys kubai.

Tuometinis ekspedicijos vyriausiasis geologas Vincas Saulėnas labai šiltais kalbėjo apie žmones, kurie ir žiemą, ir vasarą, labai sunkiomis sąlygomis ruošė gręžinius, ieškojo naftos Lietuvos žemėje.

Geologai, ir paprastai darbininkai pirmuosius žingsnius žengė Urale, Sibire, Ukrainoje. Nemažą patyrimą iš Kazachstano atsivežė gręžėjas Leonas Kerulis. Pamilo sunkių gręžėjų darbą iš Gargždų apylinkių į geologų partiją atėjęs žemaitis Antanas Jonušonis.

Porą metų gręžėjai darbuosė tame pačiame Gargždų rajone ir pastatė dar šesis gręžinius. Kelią į gręžinį Nr. 7 birželio pirmosiomis dienomis reporteriams parodė geologines partijos normuotoja Leonora Kalantienė. Ji čia viską gerai žino: dirba nuo pat pirmųjų dienų.

Pamiskėje į dangų stiebiasi aukštas bokštas. Raudonai nudažytos cisternos ryja naftą. Specuotėmis apsirengusius ir vienmarškinius vyrus pamatysi visoje gręžinio teritorijoje. Čia ir svečiai iš Vilniaus, Maskvos. Nuotaika pakili.

Visi skuba susipažinti su tais, kuriems teko didelė garbė paskelbti visam plačiajam pasauliui, kad Lietuvoje surasta pramoninė nafta.

Dirbo daugiausia jauni geologai, inžinieriai, Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto auklėtiniai -- ekspedicijos vyriausiasis inžinierius Benutis Zabolėnas, geologinės partijos viršininkas Alfonsas Valušis, vyresnysis partijos geologas Juozas Kalanta, ekspedicijos geologinio gamybinio skyriaus viršininko pavaduotojas Mykolas Duškevičius, išban-

Tęsiama 11 psl.

mes

Atkelta iš 4 psl.

Amerikos lietuvių gyvenimui ir santykiavimui su lietuviais Lietuvoje, taip pat, rodos, nedaug ko bus pasiekta, jei nebus siekiama, esamose sąlygose, laivo nesupti, kaip to nori, skirtingais sumetimais, mūs veiksniai ir varžymu Maskvos komisarai.

Gaila, kad spinduliai, kurie sušildė iššalusį Vatikaną, dar nepasiekė mūsų tėvų marijonų, pranciškonų ir jėzuitų, ypač ta kryptimi, kurią Kristus nustatė: "Eikite, skelbkite!" Tikslui, Sekminėse, net iš dangaus liepsningais liežuviais apdovanojo. O ką bekalbėti apie įsaką mylėti artimą, jei ne priešą?

****

Br. Kviklys baigė redaguoti, o Kapočius išleisti Mūsų Lietuva ketvirtąjį tomą. Sako, sutelkęs apie 400 bendradarbių ir net radęs priemonių santykiuoti su lietuviais Lietuvoje, tikslu gauti vietovėms vėliausių nuotraukų ir žinių. Pasitaikydavo net, kad Lietuvoje, kaip atlyginimui pasiūstąjį pakietuką kaikurie pragėrė, o nuotraukų neprisiuntė, kaip dabar daug kas neatsilygina prenumeratos mūsų laikraščiams, nors juos noriai skaito.

Veikalą leisti padėjo Ohio gydytojų draugija su \$1,000, bet šiaip jau, Kviklys pasakoja: "Nei veiksniai, nei kas kitas (išskyrus prenumeratorius) nepadėjo." Veiksniai, aišku, negalėjo padėti, nes "principas" neleidžia: juk jie politinį pradą stato virš kultūrinio ir tikiybinio.

Kviklys pasakoja: "Mūsiškiams 'ultra patriotams' Mūsų Lietuva yra 'sovietinė'. Radę neseniai darytą Lietuvoje nuotrauką, su naujais ten pastatais, tokie ima šaukti: 'Nežinia kam Kviklys tarnauja?'"

Tokius "patriotus", aišku, išauklėjo ne Vienybė, bet kietos cenzūros prižiūrima iš senųjų Amerikos lietuvių paveržtoji spauda. Senimui išmirtant, jaunimui nutaustant, Kviklio 4 tomai, kaip ir Enciklopedijos 35, tautai naudos ir prasmės neturės, jei bus įleidžiami, ar išnaujo Lietuvoje išleidžiami. To belaukiant, garbė redaktoriams, leidėjams ir prenumeratoriams! Ateitis nežinoma, bet dabartis graži, nes yra kuo pasididžiuoti.

****

Pripažinęs man "gabumą ir manierą" ir "porą trejetą rimtesnių minčių", Raila pleperiška vėl, po to, pasitaško, bet, galiausiai, save nuplaka, pareikšdamas, kad "rezistentų" (prie kurių, kažkodėl save priskaito!) principas esąs "Lietuvos, kaip tautinio pagrindo, principo pirmumas."

Vienybės žmonės nuo 1886 metų kaip tik visados ir buvo šitokie rezistentai, nes visada kvėpavo ir dirbo padėti, kuo sąlygose galima, lietuviams, kaip lietuviybės pirmūnams Lietuvoje! Šio principo (jei jo kada ir prisilaikė) Raila savo iš krašto išėjusiuose plačiuose monologuose su Baltūšiu išsižadėjo, nes kratosi ieškoti prasmingo santykio su lietuviais Lietuvoje. Nesistebime, nes Raila savo pobūdžiu yra vėjo vaikas. Vieną sykį šaukė visus buržujus urmu į kapus varyti, o kai stalinikiškai pradėjo tai Lietuvoje daryti, Raila (šį sykį su pilna teise) ėmė vėl padanges skardenti. Bet kam tad buvo reikalo pat pradžioje linkėti nežmoniško ir nehumaniško dalyko laisvame Kaune, o po to prieš šaukti laisvoje Amerikoje? Kuriuo atveju, Raila rimtas vyras, kuriuo vėjo vaikas?

PADANGIŲ KELIAIS

Pusę milijono keleivių perveš šiais metais Lietuvos civilinė aviacija. Intensyviausias judėjimas, neįskaitant Vilniaus-Maskvos ruožo, vyks Palangos kryptimi. Keleivių srautas pajurio link bus žymiai didesnis, negu į populiariausius pietų kurortus.

Pirmą kartą Lietuvos padangių keliuose pasirodys iš-

taigingi turbosraigtiniai lėktuvai AN-24. Šie 50 vietų oro laivai atidarys vasaros sezoną Vilniaus-Palangos, Palangos-Leningrado ir Palangos-Kauno-Maskvos maršrutuose.

Vilniaus aerouostas tampa tarptautiniu. Balandžio viduryje pradėtas reguliarus oro susisiekimas su Varsuva.

JONAS MEKAS VIEŠĖJO CHICAGOJE

POETAS J. MEKAS. - Šis garsus newyorkietis klausosi savo poezijos iš garsiakalbio gegužės 25 d. Chicagoje per *Šviesos - Santaros "Metmenų vakarą"*.

V. Zalatoriaus nuotrauka

UPES

Grįžtat su prabėgusiom dienom
ir tekat, tekat, mano melsvos upes.

Jūs nešat su savim skalbėjų daineles,
žuklautojų tinklus ir pilkus medžio tiltus,
ir mėlynas, šiltai pakvipusias naktis,
kai iš lankų išplaukia lengvos rūko juostos,
ir girdisi supančiotų arklių kanopos.

Jūs nešatės pavasarių triukšmingus polaidžius,
su karklių šakomis ir geltonų lelijų burbulėm,
vaikų triukšmingą klegesį —
ir vasarų kaitrias, ir šutinančias įdienes,
kai susiaurėjusi vaga užanka plūdėm
ir šilimoj įkaitęs dumbblas
kvepia žuvimis ar akmeninėm brastom.

Ak, bet ir tada, ir šilimos virpėjime,
kai dega virpuliuodamos atokaitos,
pleišėja įkaitusios klojimų lentos —
ak, ir tada šitas vanduo giliam meldų pavėsy!
Jauti, kaip teka jis, kaip pro pirštus,
kaip liejas, šliaužia vėsiavė mėlyna srovė,
ir kai pasilenki — giedrėj ir mėlynoje tėkmėj
jauti praplaukiant pratėkėtų kaimų kvapą,
laukų ir pievų, šiviliuojančių lankų,
ir tolimų, ir nepažįstamų sodybų,
kur prie sunkių, medinių ažuolo stalų,
apdėtų mėsa, duona ir šaltais žalibarščiais,
laukia grįžtančių piovejų moterys.

JONAS MEKAS

Iš poezijos rinktinės

"Graži tu mano brangi tėvynė".

VYTAUTAS ZALATORIUS

Jonas Mekas įtikino Chicago lietuvius gegužės 25 d., kad jis įdomesnis poetas negu filmų gamintojas.

Mekas daugiau kaip dvi valandas su savo poezija ir filma užėmė 212 svečių, suėjusių į Šviesos - Santaros rengtą "Metmenų vakarą" Market salėje. "Metmenys" yra šio liberalaus sąjūdžio neperiodinis leidinys. Per 10 metų buvo išleista 15 numerių.

Mekas, kurio naują poezijos rinktinę "Pavieniai žodžiai" neseniai išleido Algimanto Mackaus vardo knygy leidimo fondas, supažindino klausytojus su savo pačiais naujaisiais ir senesniais eilėraščiais. Pasitvirtino, kad nežiurint modernizmo, Mekas yra gilus poetas ir efektyvus diktoriaus. Vienažodės eilutės ir baltosios eilės nuotakingai skambėjo nuo mikrofono aiškia aukštaitiška tarme. Jis sugebėjo savo eilių trumpumą pratęsti ir paįvairinti pakartojimu, skiemėnėlavimu ir net monotonišku dainavimu. Dalis skaitymo buvo įrašyta į juostą ir perduota per galingą garsiakalbį. Štai kaip skambėjo vienas jo dar neskelbtų eilėraščių:

Aš maniau iš skausmo plyštu,
Kad esu pasaulyj vienas.
Tad aš išėjau į lauką pažliūrėt,
Kaip dangumi plauko debesys,
Kaip baltas pienas.

Ir prapuolė mano skausmas,
Ir nebebuvo aš vienas.
Tad ėjau toliau per lauką,
Kolei priešėjau aš prūdą.
Ir prie prūdo aš sustojau.
Aš stebėjau ir dūmojau:
Yra saulė, yra debesys ir laukas
Yra žemė, yra prūdas,
Yra prude antys plauko,
Yra medis, yra žmonės,
Yra tolimos kelionės,
Yra lankos, yra sienas --
Tai kodėl tik aš taip vienas?

Prie vienvėsvės temos Mekas dar grįžo paskutiniame tą vakarą skaitytame posme:

Vienas aš pagal uostą einu
Ir žiūriu į vidurienį degantį miestą.
Už langų siesta.
Nejuda vėjas nė medžio lapu.
Vienas,
Kaip dvasia,
Be vietos
Einu.

Poezija yra ir tą vakarą rodyto filmo vertingiausia dalis. Tai 90 min. ilgumo juosta, kurią kūrėjas pavadino dienoraščiu. Pragariškame garsiakalbio traškėjime, perpintame populiare amerikoniška dainų ir šokių muzika, buvo rodomi mirgantys parko, cirko, namų, sutiktų žmonių ir New Yorko įvykių vaizdai, įjungiant ir taikos Vietname demonstraciją. Filmas spalvotas, 16 mm, ir kai kurios scenos puikios. Nervuotumą sukelia ne tik garsiakalbio triukšmas, bet ir aparato ritmiškas judinimas per filmavimą. To pasėkoje visi vaizdai dažniausiai

JAUNAS JUMORISTAS. - R. Vėžys skaito savo linksmus eilėraščius "Metmenų vakare" Chicagoje gegužės 25 d.

V. Zalatoriaus nuotrauka

šokinėja ir visaip vartosi, prisiderindami prie džiazo ritmo.

Tų visų kaleidoskopiškų vaizdų visuma sukelia tam tikrą nuotaiką, panašią kaip ir jo poezijos. Visi tie mirgantys ir lyg be sąryšio kadrai pažadina žiurove melancholiją ir pastato ją prieš ieškojimą: o kas gi yra žmogaus gyvenimo esmė, jei visi tie vaizdai yra gyvenimo turinys?

Mekas didžiosios amerikiečių spaudos, į kurią jis jau seniai pateko, yra vadinamas "pogrindžio (suprask -- nekomercinių) filmų karaliumi". Tą patį vakarą vieną vietinę televizijos stotį perdavė pasikalbėjimą su J. Meku apie jo kino meną. Pasikalbėjimas buvo įrašytas į juostą dieną prieš tai.

Mekas gyvena 222 Vakariniėje 23-čioje gatvėje, New Yorke.

Po Meko keletą savo eilėraščių skaitė humoristas R. Vėžys, kurio "antipoezijos" rinktinė žada greit pasirodyti. Programą pravedęs T. Antanaitis apibūdino Vėžį kaip "nauja forma, dramatiška nuotaka, kontrastu, kontradikcija, negatyviu moralu, ironija ir kreiva sypseną" pasižymintį poetą, kuris "savo nerimtumu yra didžiai rimtas".

Trečia programos dalyje buvo numatyta M. Pakalniškytė, labai pozityviai Lietuviškoj veikloj besireiškianti pačios jauniausios kartos poetė. Tačiau ji be jokio paaiškinimo nepasirodė.

Aukuro dainos plokštelėje

Vysk, Valančiaus Lietuvos mokykla, turėdama mokytojų eilėse muz. A. Mikulskį ir kanklių muzikos žinovę O. Mikulskienę, gali didžiulius jau antruoju lietuviškos muzikos įnašu mūsų šeimai. Pirmasis buvo atžymėtas mokyklos kanklių orkestro plokštelė "Lietuvos Kanklės". Antrasis štai pasirodė gegužės 26 d. mokslo metų užbaigimo koncerte. Tai Aukuro ansamblio plokštelė. Daill paminti, maloni pasiklausyti, geras garsinis įspaudas. Aukuras, diriguojamas

A. Mikulskio, pirmoje dalyje įdainavo J. Bertullo "Tau, brangi Tėvyne", F. Strollos "Grišim, grišim", J. Gaidello "Dainuojanti jaunystė" ir penkias A. Mikulskio dainas -- "Kalėdos Lietuvoje", "Lietuvos paukštelė daina", "Tekėjo saulelė", "Lopšinė lėlytei" ir "Daina apie avižą". Trys dainos atliekamos a capella, o kitos palydimos kanklių orkestro. Antroje dalyje įdainuota A. Mikulskio nauja kompozicija "Saulės ratas". Tai chorinis ciklas su solistais, deklama-

cija ir kanklių orkestru. Ciklas susideda iš keturių dalių -- Pavasario, Rudenėlio, Žiemos ir Vasarėlės.

Viršeli puošia jaunos dailininkės Danutės Penkauskaitės dvių spalvų Aukuro iliustracija.

Fine Music Records plokštelę išleido vadinamoju "compatible stereo" įspaudu. Todėl ją galima groti su paprasta arba stereo adatėle. Aukuro plokštelę gaunama pas platintojus ir Fine Music Records, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.

SENATORIUS ROBERT F. KENNEDY (1926 - 1968)

AMERIKOS TRAGEDIJA

Atkelta iš 1 psl.

vo, kad smurtui ir neapykantai būtų padarytas galas, kitaip Amerika pražūsianti, prieš prie anarchijos.

"Amerika tebėra barbarų šalis", - kalbėjo korespondentai iš Londono, Paryžiaus ir kitur.

"Amerikos buržuazinei demokratijai grėsia politinio gangsterizmo ir politinių nužudymų sistema", - rašė sovietų spauda.

"200 milijonai amerikiečių nenužudė Robert Kennedy", - prezidentas Johnson atsako, be abejo turėdamas mintyje, kad tariamasai senatoriaus žudikas yra arabų kilmės imigrantas, aistringai reagavęs į R. Kennedy pareiškimą, kad Izraeliui reikėtų teikti visokeriopą pagalbą, konflikte su arabų tautomis.

Tariamasai žudikas yra 24 metų amžiaus, į Jungtines Amerikos Valstybes sutėvais atvykęs 1957 m. Tėvas grįžo

į Jordaną, o motina su vaikais apsigyveno Kalifornijoje.

Sirhan Bišara Sirhan baigė mokyklą ir mokėsi Kolegijoje. Dirbo sandėliuose, arklių lenktynių stadijone ir kitur. Los Angeles miesto mėras žurnalistams pranešė, kad tariamojo žudiko kambaryje buvo užtikta užrašų knygelė, kurioje buvo toks sakiny: "Reikia Kennedy nužudyti iki birželio 5 d." Nektė Goldbergo ir žydų, bet garbinęs Egipto Naserį.

Iki šiol neaišku, kaip Sirhan šeima pateko į Ameriką ir kodėl tėvas, palikęs žmoną ir vaikus, grįžo į savo gimtąjį kraštą. O gal jie čia pakliuvo, kaip tremtiniai, ar DP, nes ta dalis Jordano iš kurios kilusi Sirhan šeima dabar yra Izraelio okupuota.

PAMOKA POLITIKIERIAMS

Amerikos tautybių katilas labai sudėtingas.

Po II-jo Pasaulinio karo į šį kraštą suplaukė tūkstan-

čiai naujų ateivių, kurie kitokie, negu tie, kurie vyko praeityje, ieškodami prieglaudos ir laisvės naujame krašte.

Naująją imigrantų bangą daugumoje sudarė politiniai pabėgėliai, kurie šioje šalyje išplėtė veiklą kovoje už savo tautų išvadavimą. Tuo tarpu politikieriai, kandidatai į svarbesnes valdiškas tarnybas, noredami gauti daugiau balsų, mažumų grupėms pataikauja, išprovokuojami duoti pareiškimus, kurie tautybių grupes tik kiršina viena prieš kitą.

Tariamasai R. Kennedy žudikas, arabų kilmės "ultra" patriotas, geriausias pavyzdys. Ir neatrodo, kad pasikėsimą prieš Kennedy jis būtų padaręs be kitų savo tautiečių pagalbos.

Taip, Amerika rimtai reikalinga pagalbos, daugiau drausmės ir mažiau demokratijos, nes per daug turime žmonių, kurie šios šalies laisves piktnaudoja.

ROBERT KENNEDY ŽUVUS

Antrojo Kennedžio nužudymas negalima sakyti buvo vaisius grynai amerikietiškos vidaus sąlygų, kaip gal nebuvo ir nužudymas pirmojo. Briėsi svetimi sumetimai: šiuo atveju, Izraelio susidėjimas su arabų pasauliu. Amerikos valstybinę galią saviems nacionalistiniams tikslams siekia naudoti veik kiekviena pasaulio tauta. Juk ne paslaptis, kad turime ir lietuvių, trokštančių matyti Ameriką paskelbiant atominį karą Sovietijai, jei ši geruoju neatstotų Lietuvos nepriklausomybę. O patys amerikiečiai, kol kas, dar nėra pagrįstai ir tvirtai įsisąmoninę, kas jie iš tikrųjų moderniniam pasaulyje yra ir kokią rolę privalėtų vaidinti.

Amerikos dvasiai nepritaęs jaunas arabas ateivis, štai, nužudė Robertą Kennedį, todėl, kad šis pritarė duoti Izraeliui naujausių karo lėktuvų. Žudikas nebuvo Amerikos pilietis, bet juk turime kairėje ir dešinėje piliečiais tapusių ateivių, teismuose iškilmingai prisiekusių būti ištikimais, bet tikrovėje nėra ištikimi Amerikai.

Kaip savo laiku Uptono Sinclairo apysaka "The Jungle", parašyta po to, kai dr. Graičiūnas pavedžiojo jauną amerikietį rašytoją po lietuviškas vestuves karčiameje Chicagoje, sukrėtė Amerikos visuomenę reikalauti švaresnės mėsos pardavyklose, taip Kennedžio nužudymas, atrodo, sukrėtė pareikalauti griežtesnės kontrolės pirktis įvairių ginklų ir rodyti smurtingus nuotykius televizijos programose.

VYT. ŠIRVYDAS

ATGARSIAI LIETUVOJE

Apie senatoriaus Robert Kennedy nužudymą Vienybė jau spėjo gauti atsiliepiamą iš Lietuvos. Viena laisve rasoma:

"Visus mus giliai sukrėtė Bobio tragedija, nors didelio netikėtumo ir nebuvo. Juk jis ne pirmas ir ne paskutinis banditų taikyns. Tik vienai šeimai gal ir per daug per tokį trumpą laikotarpį.

Šiandien Vilniuje negalima gauti laikraščių, visus išpirko. Baisi gėda amerikiečių tautai, tokius "gražius" puslapius išsirašančiai į savo istoriją. O Roberto mums tikrai visiems gaila."

Ethel Kennedy (kairėje) ir Lee Valiūniene atostogaujant Hyannis, Mass. Iš lietuvių Valiūnų šeima bene geriausiai pažinojo Robert ir Ethel Kennedy, nes per eilę metų nuomojo vilą greta Kennedžių vasaros rezidencijos, pagarsėjusioje Hyannis Port, Mass. Daug linksmų valandų čia praleido Valiūnų ir Kennedžių vaikai kartu žaisdami. Valiūnai augina keturis sūnus. Kennedžių šeima gausesnė - turi 10 vaikų ir vienuoliktasis laukiamas. Ethel Kennedy, kuriai vos 40 metų amžiaus, dabar turi didelę atsakomybę: užauginti vaikus be vyro ir tėvo. Vyriausias sūnus dar tik 17 m. amžiaus.

Visa Amerika Ethel Kennedy ir jos šeimą tikrai giliai užjaučia.

Senatorius Robert F. Kennedy su spaudos atstovais viename Demokratų Partijos bankete New Yorke, iš kairės: J. Valaitis, A. Jacobs, V. Tysliavienė, sen. R. Kennedy ir kiti žurnalistai.

Pastabos apie išeivių spaudą

EDYARDAS ŠULAITIS

Sakoma, jog žmonės daugiausia kalba apie tą, ko jie neturi. Tas, kaip rodo praktika, yra teisinga.

Mūsų spaudoje labai madoje kalbėti ir rašyti apie visokias laisves. Jomis labai didžiuojamasi ir džiaugiamasi. Ypatingai tos laisvės pabrėžiamos tuomet, kada reikia kalbėti apie laisvės stoką sovietijoje ar dabartinėje Lietuvoje. Čia jau dažnai prarandamas saikas ir taip nukalbama, kad atrodo, jog išeivių lietuvių tarpe tų laisvių gali ant kiekvieno kampo rasti, tuo tarpu -- kai anapus jų iš viso negalima net užuosti.

Bet tai atrodo, jog tokie nukalbėjimai tėra tik savęs raminimai, nežinojimas ar net apgavystė. Jeigu jau kalbėti apie laisves tai jų nei čia nei ten nėra. Tik tų laisvių suspaudėjai yra skirtingo pobūdžio: ten jas varžo valdžia, o čia jas iškoneveikia tos grupės ar asmenys, kurie dedasi vadovaujant išeivijai ir savo rankose turi visuomenės opinijos formavimą -- spaudą, radijo programas ir pan.

Ypatingai daug mėgstama girtis laisvąja spauda. Vienas laikraštis net save vadina "laisvojo pasaulio dienraščiu" -- taigi tos laisvės pats didžiausias šaltinis. Iš jo kaip tik turėtų trykšti laisvės spinduliai. Bet iš tiesų taip nėra ir kai kuriais atvejais jis tebėra tik tokio lygio laisvai reikštis kaip Lietuvos kai kurie laikraščiai, net daugiau suvaržytas.

Per praėjusiais metais įvykusį Kultūros Kongresą irgi buvo paberta minčių apie spaudos laisvę. Apie ją užsiminė ir kun. V. Bagdanavičius, atidarydamas kalbą kurių laikraščių ir žurnalų išstatymą, kuri daugelis vadino spaudos paroda.

Šio kongreso proga, Metmenų žurnalo redakcija eilė kultūrinio darbo žmonių išsiuntinėjo anketą, kurioje buvo ir toks klausimas:

-- Kaip vertinate išeivijos spaudą apskritai ir jos "kultūrinį vaidmenį" specialiai? Ar turime "laisvą", "žmogų gerbiančią" ir "kultūrą puoselėjančią" spaudą išeivijoje?

Atsakymai į šią anketą buvo išspausdinti Metmenų žurnalo 15 nr. Čia verta pažvelgti -- ką į aukščiau minėtąjį klausimą atsakymą davė kai kurie žinomesnieji kultūrininkai, kurių dauguma reišėsi ir spaudoje.

"Kaip visai žinome, paskutiniu metu mūsų spauda parodė, jog ji sugeba įvesti gana griežtą cenzūrą. Santykių su kraštu klausimas bendrai krepšinininkų išvyka specifiniai ir Kultūros Kongreso įvykiai buvo mūsų spaudos cenzūros talkiniai... Įvesdami šią cenzūrą, jie padarė žalą ir lietuvių visuomenei ir pačiai spaudai". (D. Šatas).

"Išeivijos spauda yra apgailėtino lygio. Išskyrus gal kai kuriuos žurnalus, ar iš viso galima kalbėti apie jos "kultūrinį vaidmenį"? Mūsų dienraščių kultūrinuose prieduose užtikame straipsnių, kurie savo logika ir savo žodynu primena komunistinės spaudos žurnalistikos "šedevrus". Ar mes turime laisvą spaudą? Atsakymas -- tai semantikos reikalas. Jei "laisva" supranta ma redakcijos liniją ginti savo partizaninę nuomonę, tai mūsų spauda yra tikrai "laisva". Bet jei laisva spauda nusakysime kaip atvirumą priešingai ar net skirtingai nuomonei, kaip pagarbą ieškančiam tiesos, taip melą žmogui apskirtai, tai mes lietuviškos laisvos spaudos neturime, ir, abejoju, ar kada turėjome. Štai kodėl aš rimtai abejoju, ar mes turime teisės save vadinti laisvą mylinčia tauta". (kun. dr. F. Juzevičius).

"Šiandien JAV nėra nei vieno lietuviško periodinio leidinio redaktoriaus, turinčio teisę tarti: kovojau už žodžio laisvę ne vien sau, ir už kultūrinio standartus, ir mano laikraštį je saugūs. Kas Lietuvoje pirmą okupacinio režimo, tą čia, laisvės krašte, patys pasirinkome, išduodami ir jo tradiciją, ir buvusią kovą. Ir tegul redaktoriai nesistebi, kad, pasėjus laikraščiuose cenzūrą, juose teuzderi jų pačių veido nuolat atsispindintis nuobodulys". (V. Kavolis).

JUOZAS MILTINIS, Panevėžio dramos teatro režisierius, neseniai lankėsis Amerikoje. New Yorke viešėjo vos dvi dienas. Greitomis, pas Lazauskus Ozone Park, N. Y. buvo suruoštas priėmimas. Čia svečias turėjo progos susitikti su savo senu draugu dail. V. Jonynu. Iš Lietuvos taip pat buvo atvykęs Kauno dramos teatro režisierius Jurašas.

Stebėtojo pastabos

Vienybės žmonės ne ypatingi genijai, ar talentais perteke, bet nuo pat pirmųjų laikraščio dienų, nuo 1886 metų, vis rašydavo, ir rašo, kas, jų nuomone, yra tiesa.

Rašytojas Kazys Almenas du metu studijavo fiziką Varšuvos u-te ir įgijo daktarą. Lengvu motorciklu dabar važinėja po Afriką, pirm grįš į Ameriką. Draugui rašytuose įspūdžiuose stebisi, kad lenkai sugriautus miestus (Gdańską, Wrocław, Breslau) atstato visoje jų vokiškoje senovėje, o vakariečiai vokiečiai, amerikiečių bombų sugriautą Manheimą atstato kaip modernų, amerikietišką miestą!

Mokslo vyrų susirinkime Vilniuje pakeltas klausimas išleisti Lietuvos vietovardžių tikslingą žodyną. Upių vardų (toponimikos) komisijos pirmininkas, A. Vanagas pareiškė: "Medžiagos jau turime sukauptą nemažai. Kodėl neruošome? Todėl, kad nebuvo rimtesnio visuomenės ir

spaudos skatinimo. Jei prie mūsų komisijos priskirtų dar du žmones, žodyną parašytumėm gan greit." Minimas susirinkimas, atrodo, buvo "visuomenės ir spaudos" skatinimo pradžia.

Iš kairės ir iš dešinės

kuo dar savo amžiuje galime būti naudingi lietuvių tautai ir tėvynei. Su tokiais viltingais laukiame kun. Spurgio sugrįžtant: gal ir Draugas susiras savo kelią.

Dėl ryšininčių bėdų

Motto: pastaruoju laiku mūsų spaudoje gausu vilkinės Eltos apgailėstavių, kad Inturistas užsieniečiams turistams Tarybų Sąjungoje pakeltą programą, numatydama Vilniuje užtrukti tik penkias dienas, o nuo anksčiau numatytų Druskininkų visiškai atsisakymas. Daug kas klaidingai galvoja, kad užsieniečių turistų statusu yra vienintėlis Lietuvai lankyti būdas, o vilkinė Elta šia klaida spekuliuoja ir neva užjaučia ir turistus ir ryšininčius.

Anąkart važiuoju tramvajum ir girdžiu užpakaly kažkas verkia. Atsigrįžtu: senyva moteris, maždaug dvidešimt metų nei prausta, nei šukuota. Ir kad verkia graudžiai!

-- Ko verki, tetulyte? -- pasiteirauju.
-- Ir tu, vaikeli, galėtum ašaras šluostyti, -- atsōvė. -- Val papuolė ryšininčiai bėdą, be reikalo su bolševikais prasidėjo... Nepamatys vargšellai turistai Druskininkų... ūhuhu...

-- Ir kam tau, tetule, galėtis tų turistų ir ryšininčių? Iš kur tokia gera esi?

-- Tai gal manęs, vaikeli, nepažįsti? Esu Elta Vilkinė ir visą savo gyvenimą paskyrčiau jaudintis dėl Lietuvos. Ir aš verkiu, ir laikraščiai drauge su manim ašaras lieja.

-- Na, jau, tetule, bala nematė tų turistų. Kadangi visokius pletkus nešioji, gal pakalbintum Zinkevičių Washingtonė...
-- O ką jis man pagelbės?

-- Tamstai, tetule, jis nieko nepagelbės. Dėl savų negalių kreipkis į garsų Bostono daktarą Maiklį su tėvu. Juodu tai gydo visus galus ir apie galus. Gi Washingtonė sužinotum, kaip švelniai pakuojamos anketos mūsų tautiečiams ir kaip patariama jas užpildyti angliškai ar rusiškai. Kas gerai užpildys, tam žadamos atostogos ne tik Vilniuje, bet kur tik paprašys, net ir į Batus. Nepraeis nei metal, o atsiras pas mus Svetello, dabartiniais laikais Lietuvoje ištisus mėnesius pabuvojusio, daug ko girdėjusio, daug ko ragavusio. Tavo pletkų, tetule, nedaug kas klausysis. Bus tau penkių dienų turistai Vilniuje!

Deja, tetulytė manim nepatikėjo, nes tokios moterėlės ieško ne kuo įsitikinti, bet ką įtikinti.

RADIO AIDAS T.V. LAB.

SPALVOTI IR PAPRASTI T.V.
RADIO STERIO IR PAPRASTI
VESINTUVAI (AIR CONDITIONERS)
MAGNETOFONAI (TAPERCORDER)
TAISYMAS IR PARDAVIMAS

SPAUDOS KIOSKAS

J. BUBLAITIS Tel. HI 1-7747 J. PASUKONIS

94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421

PETER'S
Sav.

Bar & Grill

Jauki vieta įvairūs gėrimai.
Graži salė pobūviams bei susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATŠILANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVergreen 4-8698

Colonial FOODS

109-18 JAMAICA AVE.
RICHMOND HILL, N.Y.
Telefonas - 441-1070

LIETUVIŠKI
KOLDŪNAI, SŪRIS,
GRYBAI, DEŠROS,
IMPORTUOTI VALGIAI
ALUS IR VISOKIE
GARDUMYNAI.

Kviečiame apsilankyti!

Kaip gydomas vėžys?

Mokslininkai ir gydytojai praktiškai nepailstamai kovoja su sena žmonijos rykšte — vėžiu. Viso pasaulio laboratorijose ieškoma vaistų nuo šios ligos, ieškoma naujų gydymo būdų. Nuo 1939 m. iki šiol iširta daugiau kaip 250 000 įvairių cheminių junginių, beieškant vaisto nuo įvairių vėžio formų. Tačiau dažniausiai vaistas, padedantis, gydant vieną vėžio rūšį, būna visiškai bevertis kitos rūšies atveju. Ir nors didelė pažanga padaryta vėžio chemioterapijoje, tačiau iki šiol nėra vaisto, tinkamo visoms vėžio formoms gydyti.

Didelis laimėjimas — tai radioaktyvus kobalto panaudojimas vėžiui gydyti. Ligoniai 6—8 savaites būna „apšaudomi“ radioaktyviomis kobalto „bombomis“ ir paskui operuojami. Nuo tokio apšaudymo vėžio ląstelės nustoja augusios ir žūva. Tad, chirurgiškai šalinant vėžį, išvengiama pavojaus, kad operacijos metu gyvos vėžio ląstelės išplis per kraują visame organizme. Bet ir šiuo atveju gydymo sėkmė priklauso nuo to, kaip anksti pradėtas gydymas, ir nuo to, kokio pobūdžio pats vėžys. Gydymą apsunkina vėžio formų įvairumas, pavojus gydymo metu sužaloti sveikus organus, audinius.

Dabar kovos su vėžiu pagrindinė kryptis — tai ankstyvas vėžio atpažinimas ir ankstyvas gydymas, nes tik tokiu atveju gaunami geriausi rezultatai. Gydymui šiuo metu taikomos trys pagrindinės priemonės: operacija, spinduliai (rentgeno, radžio, radioaktyvių izotopų), cheminė ir hormonų terapija. Dažniausiai chirurginis gydymas derinamas su spinduliniu arba chemiohormoniniu gydymu.

Be šių, dabar plačiai taikomų, priemonių įvairiose šalyse išbandomi ir kiti gydymo būdai. Kai kurie jų sukėlė didelį mokslininkų susidomėjimą. Tad trumpai pakalbėsime apie juos.

Žmogaus kūno 41°C temperatūra laikoma mirtina. Taip ji gali pakilti, sergant kai kuriomis ligomis ar paveikus organizmą tam tikrais vaistais. Ir štai mokslininkai bando kovoti su vėžiu, dirbtinai pakeldami sergančio kūno temperatūrą, mokslininkai tariant, sudarydami organizme hipertermijos būklę.

Kaip tai padaroma? Drezdeno akademiko fiziko M. Ardenės aiškinimu, pati gydymo ceremonija nėra sudėtinga. Sergantieji vėžiu 30—45 min. išlaikomi specialiose voniose 45°C temperatūroje. Taip vienodai pakeliamas kūno temperatūra iki 41°C ir, svarbiausia, žmogus ją gerai pakelia. Šitaip esą galima užmušti apie 96% visų vėžinių ląstelių. Vėliau taikomas įprastinis gydymas duoda geresnius rezultatus. Šis gydymo metodas rekomenduojamas tais atvejais, kai vėžinės ląstelės jau pasklidusios organizmą. Hipertermiją galima pakartoti po 18—24 mėnesių.

Svedijoje nepagydoma vėžio forma sergantiesiems bandoma taikyti toks gydymo būdas. Pirmiausia vėžio ląstelės pripildomos deguonimi, ligonius laikant deguonies kameroje, kur, padidinus slėgimą iki 3 atmosferų, deguonis įsispaudžia į organizmą pro visas odos angeles. Paskui vėžys „bombarduojamas“ rentgeno spinduliais. Ir nors ligoniam neišgyja, tačiau žymiai sumažėja skausmas ir nuo vėžio apsaugomos sveikosios kūno dalys. Gydant šiuo metodu, bijomasi, kad vėžio ląstelės gali taip greitai žūti, jog organizmas neįstengs pakankamai greitai apsiųlyti nuo žuvusių vėžinių ląstelių.

Kitas naujusias metodas, dabar pradėtas taikyti žmonėms, — tai mėginimas vienam vėžiui sergančiam žmogui įskiepyti kito panašia forma sergančio žmogaus vėžinių ląstelių. Metodas išbandomas R. Parko institute, Bufalo mieste. Toks bandymas buvo padarytas 28 metų amžiaus R. Alenui ir 63 metų amžiaus H. Grifitui. Abu ligoniai sirgo panašia nepagydoma vėžio forma. Alenas dėl vėžio buvo netekęs vienos kojos, vėžys paplito jo plaučiuose ir viduriuose. Grifitui dėl vėžio jau buvo išimtas kairysis mentikaulis. Po gydymo šiuo asmenys išgyveno jau daugiau kaip 2 metus.

Šitoks pagerėjimas aiškinamas taip. Kiekvieno žmogaus organizme yra sava „kariuomenė“ — specialios organizmo ląstelės, pavyzdžiai, baltieji kraujo kūneliai, kurios atakuoja į organizmą įsibrovusius priešus — mikrobus ir kt. Todėl, įvedus į organizmą kad ir nedaug svetimų vėžinių ląstelių, organizmo „kariuomenė“ puola jas ir stengia-

si sunaikinti. Kad ligonio apsauginės jėgos geriau kovotų, po įskiepijimo papildomai dar perpilamas kraujas. Taip bekovodamas, organizmas naikina ne tik svetimas, bet ir savas vėžines ląsteles, nes jos yra tos pat rūšies, kaip ir įskiepytosios.

Įskiepijimams dar siūlomas kitas būdas. Sergantiesiems asmenims suleidžiamos jo paties vėžinės ląstelės drauge su ekstrahuotomis iš kiškio ląstelių medžiagomis. Aiškina, kad svarbu išjudinti patį organizmą kovoti su vėžiu. Šis metodas davė gerus rezultatus, gydant odos, kepenų ir širdies vėžį.

Kai kurie mokslininkai bando atjungti nuo viso organizmo apytakos tą kūno dalį, kurioje yra vėžys, ir persunkti ją didelėmis vėžį žudančių vaistų dozėmis. Atjungtoji ir gydomoji kūno dalis reikalingą kraują gauna iš širdies ir plaučių mašinų.

Dar kita kovos su vėžiu kryptis — numarinti vėžines ląsteles, neduodant joms reikiamo maisto. Koks gi tas jų maistas? Žinoma, kad žmogaus organizmui reikia 20 amino rūgščių. Iš gaunamų su maistu amino rūgščių gaminami proteinais, reikalingi organizmo ląstelėms augti. Iš tų 20 amino rūgščių viena — fenilalaninas — ypač reikalinga vėžinėms ląstelėms maitintis ir augti. Kadangi fenilalanino yra beveik visokiame maiste, labai sunku sudaryti tokią dietą, kurioje jo nebūtų arba labai mažai nebūtų. Mažiausiai jo meduje, kietuose saldiniuose, marmelade, cukruje. Mintant tokia dieta, visos kūno ląstelės pradeda alksti ir varžytis dėl nedidelių fenilalanino išteklių. Vėžinės ląstelės yra besotės ir, negaudamos fenilalanino, pradeda badauti ir galiausiai net žūva. Vėžinis procesas apimsta, ir tada organizmas spėja pasigaminti daugiau kraujo kūnelių ir tų ląstelių, kurios kovoja prieš organizmo priešą. Ligonio svoris pakyla, organizmas atgauna jėgas, sustiprėja. Nurodoma, kad tokia dieta, su kuo mažiausiu fenilalanino kiekiu, organizmui nėra žalinga. Ją Lorentzas (JAV) taikė moteriai, turinčiai labai greitai plintantį vėžį — melanokarcinomą. Moteris, turėjusi mirti per 6 savaites, gyvena jau dveji metai.

Zymus kovos su vėžiu specialistas D. Brandės išaiškino, kad vėžinės ląstelės turi polinkį į savijudybę. Priešvėžiniai ginklai (švitinimas, vitaminas A, kai kurie vaistai, lytiniai hormonai) priveda prie to, kad vėžinės ląstelės ima pačios save žudyti. Kaip tatau vyksta? Vėžines ląsteles atakuojant priešvėžiniais vaistais ar radiacija, jose esančios mažos dalelės lisosomos ima išskirti fermentus, kurie naikina vėžio ląsteles. Atakos metu vėžinėse ląstelėse atsiranda daugiau lisosomų ir šios, išskirdamos fermentus, talkininkauja kitoms lisosomoms, kovojančioms prieš vėžį. Priversti vėžines ląsteles žudyti — tai perspektyvinis metodas kovai su vėžiu.

Mokslininkai dirba, kiek begalėdami. Bet galutiniam vėžio gydymo klausimui išspręsti dar reikės padėti daug darbo ir jėgų.

D. VIKONYTĖ-VASILJEVIENĖ

kaip miegate?

Žmonės miega įvairiose pozose. Pagal tai galima net spręsti apie jų charakterio pagrindines savybes.

1. Jeigu miegate ant šono, susirietusi, laikydama ranką prie burnos, vadinasi, esate dar ne visai subrendusi, linkusi į melancholią ir depresiją, turite nepilnavertiskumo kompleksą ir sunkų charakterį.

2. Jei miegate ant nugaros, padėjusi ant pilvo į kumščius suspaustas rankas, vadinasi, jus — energinga ir valinga, mokate valdytis ir esate uždara.

3. Jei miegate ant šono, padėjusi ranką po galva ir parietusi vieną koją, o kitą ištiesusi, tai jūs jautri ir labai moteriška, norite būti globojama, bet tuo pačiu esate labai praktiška.

4. Geriausia miego poza: kūnas laisvai ištiestas, rankos guli prie kūno, galva truputį pakreipta į šoną. Taip miega tos, kurios yra ramios, sveikos ir tuo metu neturi didelių rūpesčių.

SESELE TINA

ŠOKANČIOJI VIENUOLĖ

Ekumeniškų pamaldų metu Stanford universiteto Memorial koplyčioje — jauna, graži, liekna mergina, baltuose palaiduose drabužiuose, įsoko į koplyčios vidų ir šokdama artėjo prie altoriaus. Koplyčioje buvo per 1,400 katalikų bei protestantų, jų tarpe daug kunigų, vienuolių ir siaip aukštų dvasiškių. Visi sekė grakščios mergaitės šoki. Prie altoriaus ji simboliškai priklausė, grakščiai šoki sulėtino, o vėliau viesulos greitu metu šokdama, pro bažnyčios duris — dingo... Savo šoki ji pavadino „Dievas ir šviesa“.

Balerinos šokikės rūbuose mergaitė buvo seselė Tina Bernal, 22 m. amžiaus, Saldžiausios Širdies ordino vienuolė. Ji 13 m. amžiaus įstojo į San Francisco baletą, vėliau į vienuolyną ir 1964 m. tapo Saldžiausios Širdies ordino vienuolė. Pavyzdingai atlieka vienuolės pareigas, ypač gerai studijuoja teologiją. Vienuolyno viršininkai jai leido sokti bažnytinėse eksperimentinėse apeigose. Balerinos svietiškos kostiumuose šokti neleidžia viešai, bet Saldžiausios Širdies ordinas leidžia vilkėti juodus ir baltus drabužius. Ji, reprezentuodama gyvenimą, apsiųngė baltai.

Seselei Tinai liturginis šokis reiskia žmogaus susivienijimą su Dievu. Ji sako: „Kai soku, nesoku viena, esu su Dievu“. Vienuolė jaučianti, kad religinis šokis padeda išreikšti žmogaus kūno šventumą.

Dvasiškoji vyriausybė vienuolei Tinai leido šokius mokyti ir kitas seseles. Ji laukia dienos kada visos vienuolės gales Dievą garbinti viešai sokdamos iškilingose pamaldose.

ALICE ZUPKO
**Richmond Hill
FLORIST**

126-15 LIBERTY AVE
RICHMOND HILL, N. Y. 11419

GELES PARUOŠIAMOS
VESTUVFMS, LAIDOTUVFMS
IR KITOKIOMS PRAMOGOMS

*
BUKIJETAU PRISTATOMI
I NURODYTA VIETA

ATDARA: nuo 9 v. r. iki 9 v. v.
Sėkmadieniais nuo 9 v. r. iki 5 v. v.

TEL 641-7702 - 641-9441
NITE 641-1238

SAY IT WITH FLOWERS

GARDINAS KOVOSE SU KRYŽEIVIAIS

1966 m. Maskvoje išspausdintame veikle, pagėrbti istoriko-archeologo N. N. Voronino 40 metų mokslo darbą, randame istoriko V. T. Pašuto (autoriaus veikalas "Susidarymas senovės Lietuvos valstybės") straipsnį "Gardinas Petro Duisburgiečio kronikoje". Voroninas kaip archeologas, Gardine kasinėjo ir apie tai parašė mokslo darbą Maskvoje einančiame "Archeologinių tyrimų medžiaga" žurnale, 1954 m. (nr. 41). Čia pastebi, kad 14-tame šimtmečiu Gardino kultūrinis lygis, tarytum, kritęs. Pašuto pasakoja:

"Šių archeologinių duomenų Voronino išvadą patvirtina kryžiečių ordino, Petro Duisburgiečio kronika -- labai vertingas šaltinis lietuvių-gudų kovų istorijai prieš ordiną ir jo talkininkus. (Ji išspausdinta lotynų kalba Leipzige, 1861 m. Į lietuvių kalbą dar neįverstas ir mūsų istorikų išsamiai nepasvertas).

"Lenkų Pamarėlių ir senovės Prūsijų užkariavęs (1283 m.), ordinas puolimus nukreipė į Zemaitiją ir į Juodąją Rusę. Gardinas tuomet pasidarė vienu stipriausių atsparių lietuviams, gudams ir prusams.

Nestebėtina, jei vokiečių kronikoje apie jį visa eilė pranešimų. (Gudų buvimą XII a. atidengė lenkų archeologai Jodkowskis ir Durcovičius, atkasė Boriso-Glebo cerkvės liekanas, ir patvirtino Voroninas, baigęs atkasinėti pilies mūrus ir taip vadinamą Žemutinę cerkvę, kurios spalvingos mozaikos

grindys turi Galičo slavų ir lenkų Gniezno katedros elementų. Prūsų atsiradimą Gardine įvardija rusų ir vokiečių kronikos: čia iš Prūsijos 1277 m. atsikėlė pažežanai, o 1283 m. bartai.).

"Duisburgietis Gardiną įvardina 1284, 1295, 1296, 1305, 1306, 1311, 1314, 1323, 1324 ir 1328 metais (jo kronika baigiasi 1330 m.). Pasakoja apie kryžiečių puolimus, ypač Sambijos, Varmijos ir Natangijos riterių. Per 44 metus jie Gardiną puolė dešimtį sykių. Nestebėtina, jei archeologų iškasamos liekanos pastebi miesto kultūrinį susmukimą. Pulka, kaip kada, gana stipriomis (pagal tą metą) pajėgomis. Pavyzdžiui, 1284 m., pasakoja, mistras "su stipria karluomene", po žlauroaus mūšio, sunaikinęs Gardino pilį. Kitas vokiečių kronistas, Nikolaus von Jeroschin, pasakoja, ant pilies tada kritę "strėlės, akmenys ir medžių rąstai".

"Kryžiečių puolimų būrius, paprastai, sudarydavo keli šimtai raitų riterių (1306 m. -- per 400; 1311 m. -- 405); bet susitelkdavo net tūkstantčiai (1305 m. -- 2,000; 1314 m. -- 5,000; 1328 m. -- 3,060, o 1319 m. visą Lietuvą puolė per 20,000 vokiečių, lenkų ir čekų riterių). Riteriai išsivėsdavo dešimtimis nelaisvių ir grobio. Į Gardiną, atrodo, vykdavo nuo Viznos pilies, Bobro upe, per galindų kraštą, kuri jau buvo pavertę negyvenamu miškynu. (Lenkas istorikas Viznos vaidmenį, sakoma, pavaizduoja

straipsniu "Wizna na rle po granicza polsko-rusko-jaswiskiego", Baltstogėje leidžiame metraštyje "Rocznik Bialostocki, 1961 m. tomas I).

"Tačiau ir toli gražu ne bešališka Duisburgo kronika priversta pripažinti, ne visi anie dešimts puolimų buvę sėkmingi. Vyteniui valdant (1295-1315), Lietuvos didžiojo kunigaikščio jau susidarė pastovios, pilis ginančios įgulos. Be abejo, jimo, ji buvo suorganizuota ir Gardinui. Įvardijama jos vadas -- narsus Dovydas.

"Kryžiečių puolimams atsakyti, lietuviai ir gudai, paprastai, atsismokėdavo puolimu ordino žemių, nors, 1306 m. gardiniečiai sumušė Karaliaučiaus kryžiečius prie pat savo pilies, o 1311 m. Vytenis nuo Gardino nuėjo Natangijos riterius. Kryžiečiams ypač nepavyko 1314 m. rugsėjį puolimas. Jie tada galvojo pasiekti "ad terram Cricwicie" (reiškia, Naugarduko gudiškas apylinkes), bet pultelms į pagalbą atėjo Dovydas su 30 raitelių. Atėmė kryžiečių 500 žirgų ir visą maistą. Tik po šešių

savaičių, vos kojas vilkdami, ir mįsdami arklėna ir miško šaknelėmis, riteriai pasieke savo pilis. Be to, atrodo, kad visoje rytų Europoje tais metais buvo badmetis.

"Dovydas iš Gardino su 80 raitelių 1319 m. puolė kryžiečių Wochendorfą, o 1324 m. mūšy ir Plocko vyskupo pilį Pultuską. Gediminui susitarus su lenkų valdovu Vladislavu Lokietka, bendra jų kariuomenė puolė ordino Frankfurta. Čia žuvo narsus Dovydas, sakoma, nuo mazo ruo riterio Gusto rankos (taip bent pasakoja kronistas Jerošinas).

"Duisburgo kronika pasibaigia 1330 m. Kitas kronikas; Hermannas Wartberge, pasakoja, 1348 m., mūšyje ties Strėvos upe, dalyvavo kariuomenė "iš visų Lietuvos kraštų", bet neįvardija gardiniečių, nors sumini Vladimiro, Brastos, Vitebsko, Polocko ir Smolensko būrius. Gal būt, Gardino kariškas vaidmuo jau buvo šiek tiek apsmukęs, užleisdamas vietą kitiems, stambesniems Didžiosios kunigaikštystės vietovėms?

Meile iš pirmojo žvilgsnio.

- Universalinėje parduotuvėje pilielis paklausė parduotoją:
  - Kur aš galėčiau nupirkti tinkamą dovaną žmonai gimimo dienos proga?
  - Ar seniai jūs vedė? -- pasidomėjo šis.
  - Jau dešimt metų.
  - Tada prašome nulipti į pirmą aukštą. Ten yra nupigintų daiktų skyrius.
- -- Kodėl jūs ant piršto užsirišote juostelę?
  - Žmona man ją užrišo, kad aš nepamirščiau išsiųsti laiško.
  - Ir jūs jį išsiuntėte?
  - Ne! Žmona pamiršo man jį įduoti.
- -- Sūnau, devynios, o tu dar ne lovoje! Ką pasakys parėjęs tėtis?
  - Jis pasakys: "Duokš greičiau vakarienę".

JOGAILAITĖ GLOBOJO MUZIKĄ

Didelį polinkį muzikai ir aplamai dailiesiems menams turėjo Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Žygimanto I dukterė, vėliau Šepono Batoro žmona Ona Jogailaitė (1523--1596). Gyvendama Krokuvoje, ji daug dėmesio skyrė 1543 m. čia įsteigta garsiai vokalinei "rorantistų kapelai". Nuo 1574 m. kapelai vadovavo kompozitorius Stanislovas Zajancas. Visais muzikos reikalais vadovavo buvo tiesiogiai pavaldus Onai Jogailaitė.

Didžioji Lietuvos kunigaikštienė daug dėmesio skyrė muzikai ir siekė, kad bažnytinėse apeigose visada skambėtų giesmės. Jos iniciatyva buvo įsteigta specialioji institucija -- "sv. Onos brolija... įkurta karaliaus Šepono ir karalienės Onos Jogailaitės 1578". Tais pat metais įvykiui paminėti Krokuvos pinigų kalykla išleido mažąjį medelį su sv. Onos atvaizdu ir parašu: "SANTAE ANNAE SOCIETES". "Rorantistų kapela" pasiėkė aukšto meninio lygio ir buvo plačiai žinoma Europoje. Karaliaus dainininkų maniška atliekamos giesmės dažnai skambėdavo Krokuvos Vavelio koplyčioje. Tačiau pasitaikydavo, kad kartais dėl ligos ar kitų priežasčių rorantistai negiedodavo. Tada karalienė S. Zajancui rašydavo raštus, reikalaujama paslaikinti. Štai vienas jų: "Mus pasiekė žinios, kad mūsų koplyčioje pamaldos atliekamos be figūrų (muzikos -- aut.); jos mums labai nemalonios. Perspėdami karališkosios malonės

netekimu, įpareigojame jus atlikti, kad, pagal mūsų nustatytą valią, pamaldos būtų su giesmėmis, kadangi tai žavinga, širdį guodžianti, saldžiai skambanti, dievui ir žmonėms miela muzika. Karalienė Ona." Šalia muzikos, Ona Jogailaitė aistringai domėjosi botanika. Ji dažnai klajodavo po laukus, sodus, leiskodama ir rinkdama retus žolynus ir vaistinius augalus. Šioje srityje ji turėjo didelį patyrimą ir nepaprastai daug žinių. Tą vienbalsiai pripažino žymiausi to meto botanikai, o Sixenijus de-dikavo jai savo veikalą apie botaniką. Ona Jogailaitė mirė 1596 m. lapkričio 1 d. Krokuvos katedroje tebestovi jai pastatytas puošnus antkapis.

WHITE HORSE Tavern

PRANAS BRUČAS
Savininkas

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudis ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

VYT. BELEČKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. Evergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Republic LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vadovas

322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. EV 7-2089

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Ši brigada priėmė pirmąją lietuvišką pramoninę naftą. Iš kairės į dešinę - Kazys Budginas, Romas Palubeckas, C. Andrejevas ir Juozas Naumėckas.

NAFTA

Atkelta iš 5 psl.

dymų grupės vyresnysis inžinierius Linas Gudjurėis, hidrodinaminių tyrimų inžinierius Alvydas Gikys. Pirmųjų juodojo aukso atradėjų garbė tenka ir meistrams Leonui Keruliui, Viktorui Komarovui.

Gargždų grėžinys Nr. 7 praėjusių metų gruodžio pabaigoje pradėjo gyvuoti. Pastatytas bokštas, sumontuoti didžiuliai grąžtai, kuriais galima pasiekti trijų kilometrų gyli, ir sužinoti, kokius turtus slepia Lietuvos senoji žemė. Septintuoju grėžiniu visa ekspedicija tikėjo, geologai žinojo, kad čia bus nafta iš kambrinio nuogulų.

1968-ųjų gegužės trečiąją grąžtas pasiekė naftingą sluosknį. Tai buvo 1965 metų, 2,095 pėdų gylje.

Naftingasis sluoksnis atidengtas nauja metodika, uolienos iš naftingo horizonto buvo pasiektos naujos sistemos grąžtais. Dešimt dienų grąžtai skverbėsi naftingu sluoksniu. Gėlmes alsavo dujomis ir nafta. Iki gegužės trisdešimt pirmosios vyko

generalinis pasiruošimas puolimui -- didžiąją naftą reikėjo sutikti visiškai apsiginklavus.

Naktį į 1968-ųjų birželio pirmąją grėžinį dirbo Charlampiaus Andrejevo brigados vyrai. Juozas Naumėckas, Kazys Budginas, Romas Palubeckas, Kazys Kinderis, Kazys Azlauskas. Kai į nakties dangų šovė naftos fontanas, jau buvo po vidurnakčio. Ilgus metus ieškotas juodasis auksas, žmonių rankų su-

tramdytas, vamzdžiais tekėjo į cisternas.

Išsipildė geologų prognozė 1968 metais Lietuvoje gauti pramoninę naftą. Ji jau skaičiuojama šimtais kubų. Galingi sunkvežimiai jau tiesia kelius prie naujo grėžinio. O geologai žengia į vakarus.

Lietuva turės savos naftos. Žinoma, nukentės kai kurios gamtvietės, kaip dabar nukentčia Kalifornijos, Texas ir kitos vietovės. Tikimės Lietuvos grožio saugotojai į tą atsivėlę.

Tragiškai žuvo keturi lietuviai

Gegužės 24 d. netoli Washingtono automobilio katastrofoje užsimošė 4 lietuviai: skulptorius Vytautas Raulynaitis iš Cleveland, Ohio, Mykolas ir Monika Slapšiai ir Ona Puzinauskienė iš Washingtono. Gyva, bet sunkiai sužeista išliko skulp. Raulynaitio žmona, kuri gydoma Washingtono ligoninėje.

Skulptorius Raulynaitis su žmona buvo atvykęs į Lietuvos technologijos ir gamtos mokslų draugijos susirinkimą, kuriame jis buvo pakviestas skaityti paskaitą. Susirinkimas įvyko Dargių rezidencijoje netoli Washingto-

no. Raulynaičiai ir Puzinauskienė vyko Slapšių automobiliu.

Nelaimė įvyko jiems grįžtant į namus po susirinkimo. Buvo vidurnaktis ir smarkiai lijo. Į Slapšio automobilį įvažiavo Willy Schultz vairuojamas automobilis iš priešingos pusės.

Slapšio 1965 m. automobilis buvo taip sudaužytas, kad acetileno liepsnovyžiais gazažė tarnautojai sugaišo daugiau valandos, iki keleivius, mirusius ir pusiau gyvus, išlaisvino.

Visi žuvusieji buvo palaidoti Cleveland, Ohio. Gilime nuliūdime visi paliko daug artimųjų, giminių ir pažįstamų.

Apie nelaimę plačiai rašė Washingtono ir Clevelando spauda.

• Geg. 6 Vilniuje mirė profesorius Juozas Tonkūnas, Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto darbuotojas, Mokslų akademijos narys. Gimęs 1894 m. kovo 30 Pasvalio rajone.

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.
Sav.
A. RADZIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938

36-40 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

ATEITIES ŽVALGAI

Prognozavimas -- taip vadinasi Lietuvoje gimstanti nauja mokslo šaka. Jos tikslas -- nustatyti, kokios perspektyviausios mokslo ir technikos vystymo kryptys dešimčiai ir daugiau artimiausių metų, numatyti socialines mokslines-technines pažangos pasekmes. Tokios mokslininkų prognozės įga-

lins žymiai tobuliau ruosti perspektyvinius liaudies ūkio vystymo planus.

Mokslinio prognozavimo darbams organizuoti sudarytas sąjunginio Mokslines-technines pažangos ir jos socialinių pasekmių prognozavimo koordinavimo komiteto Lietuvoj biuras.

CARPENTER
CABINET MAKER
CUSTOM BUILT
CABINETS
• BOOKCASES
• ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS
AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.
VIRGINIA 7-5760

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Aptarnauja visų tikybų išpažintojus nuo 1941 m.

MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Nuoširdžiam ir pilniausiam aptarnavimui
Šaukite bet kuriuo laiku

DAVENPORT 6-1658

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MASEPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

LICENSED FUNERAL DIRECTORS

VIENYBĖ

• KUN. PRANAS GEISČIŪNAS, naujasis BALF reikalų vedėjas, atvyko iš Montana į New Yorką ir pradėjo eiti savo pareigas. Jis gimęs 1919 m. Punioj, Džukioj. 1941 m. baigė Prienu gimnaziją ir įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1944 m. atsirado Vokietijoje. Tęsė studijas Romoje ir 1947 m. buvo įšventintas kunigu. 1949 m. atvyko į Montaną, kur Great Falls vyskupijoje 4 metus buvo vikaru. Šiats metais buvo perkeltas į didesnę parapiją Red Lodge, iš kurios dabar persikėlė į Balfo centrą New Yorke.

• ANTANAS VARNAS buvo nuvykęs į Senatoriaus Robert Kennedy laidojimą Arlington, Virginia. Taip pat dalyvavo Demokratų Partijos Tautybių Komiteto pasitarimuose Washingtone.

• BRONĖ SPŪDIENĖ, kuri š. m. birželio pradžioje ruošėsi apsilankyti Lietuvoje, savo kelionę atidėjo vėlesniam laikui.

• DARIUS - GIRENO tragiškos mirties 35 m. sukaktis bus paminėta liepos 20 d., šeštadienį, 3 val. p.p. Lituanica aikštėje Brooklyne, prie didvyrių paminklo. Invokaciją skaitys naujasis Balfo reikalų vedėjas kun. Pr. Geisčiūnas. Kalbės J. Samaška, adv. S. Bredes ir kt. Himmus giedos solistė L. Senkutė. Programai vadovaus muz. A. Kačanauskas.

• POVILAS DARGIS, SLA prezidentas, buvo atvykęs į New Yorką ir centro raštinėje dalyvavo pasitarimuose, liečiančius būsimąjį seimo reikalus. Seimas atidaromas Chicagoje liepos 1 d. Rengimo komitetui vadovauja Ona Biežienė, SLA Dr. Kvotėjos žmona.

• PRELATAS M. KEMEZIS, Elizabeth, N. J. parapijos klebonas, pernai atšventęs 60 m. sukaktį, šiemet mini trigubą: 35 m. kunigystės, 15 m. klebonavimo Elizabeth, N. J. ir 10 m. kai pakeltas prelatu. Sukaktuviniškas gimęs 1907 m. rugsėjo 28 d., kunigu įšventintas 1933 m. birželio 28. Paaugūstintas į prelatus 1959 m. Popiežiaus Jono 23-jo.

• OPEROS "GRAŽINA" spektaklis Walt Whitman auditorijoje, Brooklyne, birželio 2 d. sutraukė apie 2,000 žiūrovų. Opera buvo pastatyta koncertinėje formoje. Dalyvavo: D. Stankaitytė, Kristina Bartulis, Stasys Baras, Algirdas Brazis, Jonas Vaznelis, Br. Maciukevičius, Julius Savrimas. Dirigavo muz. A. Kučiūnas.

• NASTUTĖ UMBRAZAITĖ pasitraukė iš "Laisvės Žiburių" radijo programos, kaip pranešėja, dėl įvairių kitų įsipareigojimų.

• LEONOROS KAULINYTĖS ir Viktoro Baltakio sutuoktūvės Philadelphiaje bus liepos 13 d., šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje 4 val. p.p. Vestuvinė puota įvyks Four Chefs salėje 6 val. vak. Leonora Kaulinytė yra Liberty Federal Savings & Loan Ass'n tarnautoja.

• BALFO 100-sis skyrius New Yorke išrinko naują valdybą: kun. J. Pakalniškis - pirm., M. Virbickienė ir dr. E. Noakas - vice pirm., J. Jankus - sekr., A. Kaunas - izd. Revizijos komisijoje: V. Padvarietis, K. Bačauskas ir V. Alksninis.

• "RŪTOS" ANSAMBLIS ruošiasi visai eilei koncertų Pensylvanijos lietuviams šią vasarą. Ansambliui vadovauja muz. A. Kačanauskas.

• NEW JERSEY LIETUVIŲ TARYBA \$1,000 paskyrė Jungtiniam Finansų Komitetui. Taip pat parėmė radiją, mokyklą ir "spaudą", \$25 paskirdami Jėzuitų laikraščiu.

W. RASK-RASČIAUSKAS (kairėje) Kennedy aerouoste su bendrakeleiviu dail. Matthew Oranta iš Amsterdam, N. Y.

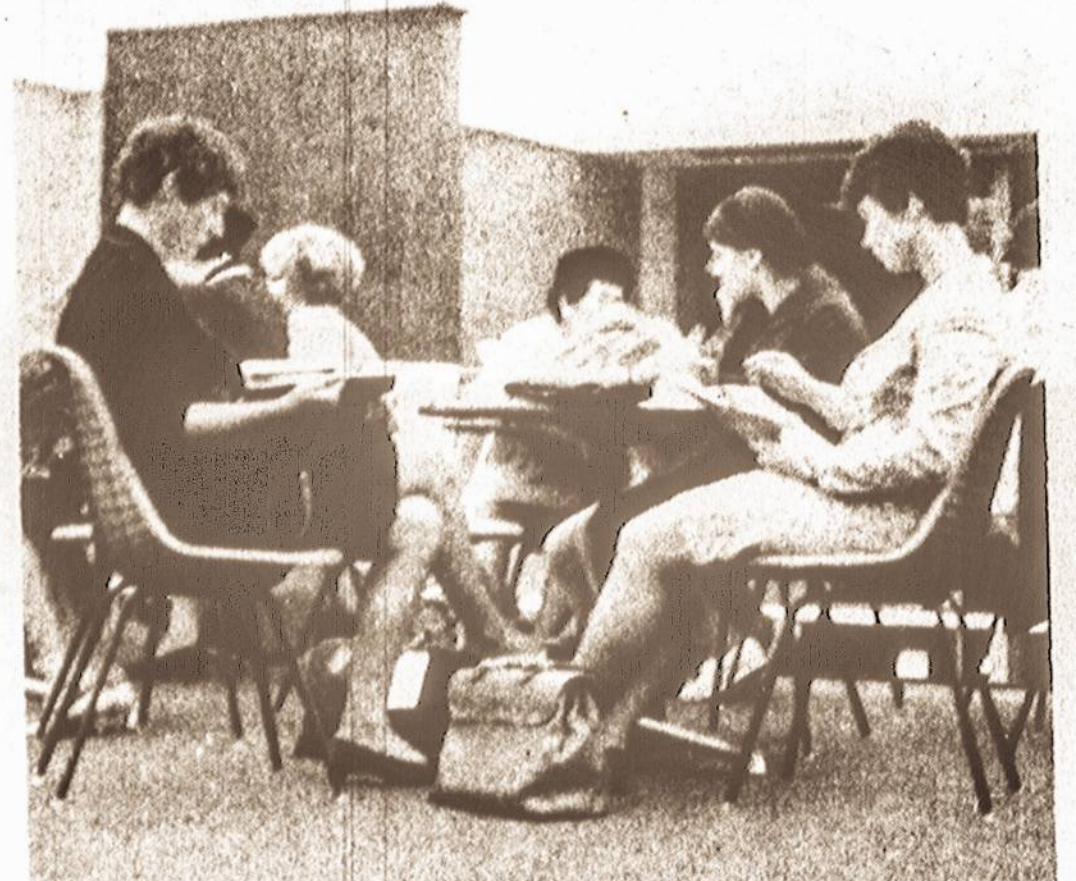
J. Valaičio nuotraukos

Gausi ekskursija į Lietuvą Išskrido Draugo administratorius tėvas A. Spurgis

Gegužės 27 d. Belgų Sabena lektuvu iš New Yorko Kennedy International aerouosto išvyko skaitlinga lietuvių grupė į Lietuvą ir kitus kraštus paviešėti. Štai grupei vadovauja pagarsėjęs kelionių ekspertas W. Rask-Rasčiauskas iš Chicagos. Jis skrenda į Briuselį, Belgiją, Varšuvą, Maskvą, Vilnių. Vėliau lankysis Rygoje ir kituose kraštuose.

SABENA patalpos pilnos žmonių. Visus lietuvius pastebėti sunku. Tačiau susigrupavus teko matyti keletą įdomesnių asmenybių. Štai Estijoje gimusi Sofija Adomėnas iš Chicagos, kiti Amerikoje gimę -- dauguma Lietuvos nematę -- Stanley Dobrovolskis, Stefanija Klėmas, Ona Pučioras, Marijona Tossent, Magdalena ir Stasys Vasiliauskai.

Lietuvoje gimusiųjų išskrido: Juozas Gustas, Emilija Kantas, Marijona Kukauza, Aldona Lekeckas, Jonas Ma-

Dalis ekskursantų atvykę iš Chicagos poilsiauja Sabena Airlines laukiamame kambaryje.

kūnas, Marijona-Mazūra, Ona Ruibis, Regina Sabaliūnas. Dauguma po karo į Ameriką atvykę buvo D. P.

Ilgametė vienyblė M. Lietuvinkienė ilgus metus gyvenusi Baltimorėje, dabar Orlando, Floridoj, išvyko su savo sesute, ilgesnį laiką Amerikoje viešėjusia Magdalena Pietariene, gyvenančia prie Kauno.

Dailininkas Matthew Orante-Orantas iš Amsterdam, N. Y., Lietuvos nematęs. Vežasi foto filmų aparatus. Jis vyksta susirašinėjimo su Lietuvos jaunimu paskatin-

tas. Nuvažiavęs bus fotografuoti Rimanto Dicevičiaus ir skulptoriaus Juozo Kalinausko svečiu.

Su šia trupe taip pat išvyko Draugo administratorius ir vienas vyriausių Marijonų viršininkų, tėvas Albinas Antanas Spurgis.

Chicagiečius palydėjo Sabena Chicagos agentūros vedėjas Richard W. Roney.

Kitai grupei išvyksiančiai rugg. pradžioj, pagal Rask-Rasčiauską, jau esą užsiregistravusių 90 lietuvių. Viena ekskursijos palydovių šioj grupėj bus SLA izdo globėja Josephina Milleriūtė.

W. RASK-RASČIAUSKAS ir ekskursantai lopa į Sabena lektuvą, pakeliui į Lietuvą.

Vienybietė M. Lietuvinkė ir jos sesuo iš Lietuvos M. Pietarienė.